

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SERAMİK ANABİLİM DALI
SERAMİK BİLİM DALI**

**SERAMİK SANATINDA ÇANTA FORMU VE KİŞİSEL
UYGULAMALAR**

ZARİFE KARADENİZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. AZİZE MELEK ÖNDER**

KONYA-2022

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	ZARİFE KARADENİZ
	Numarası	18810271008
	Ana Bilim /Bilim Dalı	SERAMİK/ SERAMİK
	Programı	YÜKSEK LİSANS
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Azize Melek ÖNDER
	Tezin Adı	SERAMİK SANATINDA ÇANTA FORMU VE KİŞİSEL UYGULAMALAR

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Seramik Sanatında Çanta Formu ve Kişisel Uygulamalar” başlıklı bu çalışma 07.02.2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Doç. Dr.	Azize Melek ÖNDER (Danışman)	
2	Doç. Dr.	Muzaffer YILMAZ	
3	Dr. Öğr. Üyesi	Hasan Numan SUÇAĞLAR	

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Oğrencinin	Adı Soyadı	ZARİFE KARADENİZ		
	Numarası	18810271008		
	Ana Bilim /BilimDalı	SERAMİK/ SERAMİK		
	Programı	Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	SERAMİK SANATINDA ÇANTA FORMU VE KİŞİSEL UYGULAMALAR			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

ZARİFE KARADENİZ

	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	
---	--	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	ZARİFE KARADENİZ		
	Numarası	18810271008		
	Ana Bilim/Bilim Dalı	SERAMİK/ SERAMİK		
	Programı	Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Azize Melek ÖNDER		
Tezin Adı	Seramik Sanatında Çanta Formu ve Kişisel Uygulamalar			

ÖZET

İlk insanlar eşyalarını taşımak ve korumak için bir tasarıma ihtiyaç duymuşlardır. Bu ihtiyacı karşılamak için çevrelerinde bulunan malzemelerden yola çıkarak torba ve keseler yapmışlardır. Avcı ve toplayıcı ilk insanlar, malzemelerini, avladıkları hayvanları yaptıkları torba ve keselerde muhafaza etmişlerdir. Konusu geçen bu ürünleri, hayvan postu, pamuk gibi doğada var olan malzemeleri kullanarak oluşturmuş oldukları bilinmektedir. Günümüzde bu torba ve keseler genel olarak çanta ismi ile anılmaktadır. Çanta, avcı ve toplayıcı insanlardan tarımla uğraşan yerleşik insanlara kadar her kesimin kullandığı bir eşya olarak varlığını sürdürmektedir.

Çanta, geçmişten günümüze kadar birçok farklı tasarıma bürünmüş, şekil ve kullanma amacına göre değişime uğramıştır. Bu değişim serüveni günümüze ulaşan çanta formlarından anlaşılmaktadır. Günümüzde çanta formunun sadece kullanım eşyası olmasının yanı sıra, sanat eserleri arasında sıklıkla yorumlandığı

gözlemlenebilmektedir. Sanatsal açıdan çantanın yorumlanması sadece deri, kumaş, metal gibi malzemeler için geçerli olmayıp seramik malzeme için de geçerli olmaktadır.

Bu tez çalışması seramik sanatında çanta formlarını konu almaktadır. Bu bağlamda çanta formunu kullanarak vazo, şişe, gazetelik gibi işlevsel seramik eserler ile işlevsel özelliği bulunmayan eserler ele alınmıştır. Seramik malzemeyi kullanarak çanta çalışan ulusal ve uluslararası sanatçıların eserlerinden yararlanılarak oluşturulan işlevsel ve işlevsel olmayan çanta formları tez içerisinde yer almaktadır.

Sonuç olarak, geçmişten günümüze kadar varlığını devam ettiren çanta formunun seramik sanatçıları tarafından konu olarak ele alındığı ve seramik eser olarak farklı biçimlerde üretildiği görülmüştür. Araştırma sonunda ortaya çıkan bulgular doğrultusunda çanta formu kişisel uygulamalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çanta, Çanta tarihi, Seramik çanta

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	--

Author's	Name and Surname	ZARİFE KARADENİZ		
	Student Number	18810271008		
	Department	CERAMIC		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Doç. Dr. Azize Melek ÖNDER		
Title of the Thesis/Dissertation	Bag Forms and Personal Applications in Ceramic Art			

ABSTRACT

Early humans needed a design to carry and protect their belongings. In order to meet this need, they made sacks and pouches based on the materials around them. The first hunters and gatherers kept their materials in the sacks and pouches they made for the animals they hunted. It is known that these products were created by using materials that exist in nature such as animal hides and cotton. Today, these sacks and pouches are generally referred to as bags. The bag continues to exist as an item used by every segment, from hunters and gatherers to settled people engaged in agriculture.

The bag has taken on many different designs from the past to the present, and has changed according to its shape and purpose of use. This adventure of change is understood from the bag forms that have survived to the present day. Today, it can be observed that the bag form is not only used as an item, but also frequently interpreted

among works of art. The artistic interpretation of the bag is not only valid for materials such as leather, fabric, metal, but also for ceramic materials.

This thesis study deals with bag forms in ceramic art. In this context, functional ceramic artifacts such as vases, bottles, newspaper holders and artifacts that do not have functional features were discussed using the bag form. Functional and non-functional bag forms created by using the works of national and international artists who work on bags using ceramic materials are included in the thesis.

As a result, it has been seen that the bag form, which has survived from the past to the present, is handled as a subject by ceramic artists and produced in different forms as ceramic works. In line with the findings at the end of the research, personal applications in the form of bags were made.

Keywords: Bag, Bag history, Ceramic bag

ÖNSÖZ

İlk çağlardan günümüze kadar günlük yaşamımızda önemli bir yere sahip olan seramik malzemeler günümüzde vazgeçilemeyen eşyalarımız olmuşlardır. Seramik çamurunun şekillendirilerek üretilmesi, seramik sanatında bir eser ya da eşya adı altında anılmaktadır.

Sanat kavramı insanların doğayı taklit etme yeteneğiyle ortaya çıkmıştır. Sanatçı işlediği çalışmayı kendinden bir şeyler katarak vücuda getirmiştir. Oluşturduğu eserlere değişik anlamlar yükleyerek sanatın gelişimini sağlamışlardır. Seramik sanatında da seramik sanatçıları çalışmalarına aynı yöntemi uygulamış olup seramiğin gelişiminde katkıda bulunmuşlardır.

Çalışmanın amacı malzeme taşıma amaçlı olup insanoğlunun yanından ayırmadığı onunla bütünleştiği çantanın gelişim çizgisi incelenmiş olup seramik sanatında dekoratif, sanatsal ve işlevsel fonksiyonelliğinin araştırmak ve ortaya koymaktır

“*Seramik Sanatında Çanta Formu ve Kişisel Uygulamalar*” konulu tez çalışmamın şekillenmesinde, gelişmesinde ve sonuçlanmasında değerli görüşleri ve önerileriyle yol göstermiş olan danışmanım Sayın Doç. Dr. Azize Melek Önder’e teşekkürü bir borç bilmekteyim.

Zarife Karadeniz

Konya 2022

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ	viii
GÖRSEL TABLOSU.....	xi
TASARIM TABLOSU	xiv
1.GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi, Amacı ve Önemi.....	2
1.2. Yöntem.....	3
1.3. Ana Kaynaklar	4
2.ÇANTANIN TANIMI VE TARİHİ.....	8
2.1. Çantanın Genel Tarihi	9
2.2. Türklerde Çanta Tarihi.....	16
2.3. Çanta Çeşitleri.....	18
2.3.1. Yapımında Kullanılan Malzemeye Göre Çanta Çeşitleri.....	18
2.3.2. Kullanılan Yere Göre Çanta Çeşitleri	21
3.SERAMİK SANATINDA ÇANTA FORMU	27
3.1. İşlevsel Çanta Formları	28
3.1.1. Çanta Formlu Avizeler	30
3.1.2. Çanta Formlu Bardaklar	31
3.1.3. Çanta Formlu Bozuk Para Cüzdanları.....	32
3.1.4. Çanta Formlu Çaydanlıklar	33
3.1.5. Çanta Formlu Kâğıt Para Kutusu	35
3.1.6. Çanta Formlu Kavanozlar	35
3.1.7.Çanta Formlu Kumbaralar.....	36
3.1.8. Çanta Formlu Lavabolar	37
3.1.9. Çanta Formlu Saksı	38
3.1.10. Çanta Formlu Vazolar	40
3.2. İşlevsel Olmayan Çanta Formları.....	43
4.UYGULAMA ÇALIŞMALARI	52
4.1. İşlevsel Çanta Formları	53
4.2. İşlevsel Olmayan Çanta Formları.....	78
5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	85
5.1. Değerlendirme.....	85

5.2. Sonuç.....	91
6. KAYNAKÇA.....	92
6.1. İnternet Kaynakça	95
6.2. Görsel Kaynaklar	97

GÖRSEL TABLOSU

Görsel 1. Tassen museum Çanta Müzesi, Amsterdam, Simone Handbag Museum Güney Kore, V & A Museum, Londra	8
Görsel 2. Dünyanın En Eski Çantası, Köpek Dişleriyle Süslenmiş.	9
Görsel 3. Orijinal Buz Adam'ın Kemer ve İçindekiler	10
Görsel 4. Asur Duvar Oyma, M.Ö. 800-850	10
Görsel 5. Göbekli Tepe Taş Oyması	11
Görsel 6. İskit Kesesi, 5.Yüzyıl.....	11
Görsel 7. Altın, Cam ve Granat İşlemeli Çanta, 6. Yüzyıl.	12
Görsel 8. Kemer Çantası, Çanta ve Cüzdan Müzesi, Amsterdam, 16. Yüzyıl.	13
Görsel 9. 17-18. Yüzyıllarına Ait Çantalar.	13
Görsel 10. Fransa çift kilitli deri çanta, 1948	15
Görsel 11. Hollanda sentetik deri çanta, 1968.....	15
Görsel 12. Çakınaklı Heybe	16
Görsel 13. Deri çanta.....	19
Görsel 14. Kumaş çanta.....	19
Görsel 15. Metal Çanta.....	19
Görsel 16. Hasır Çanta	20
Görsel 17. Boncuk Çanta.....	20
Görsel 18. Pul Çanta.....	20
Görsel 19. Keçe Çanta.....	21
Görsel 20. Plastik Çanta.	21
Görsel 21. Gece Çantası	22
Görsel 22. Omuz Çantası.....	22
Görsel 23. El Çantası.....	23
Görsel 24. Sırt Çantası.....	23
Görsel 25. Bilek Çantası.....	24
Görsel 26. Bel Çantası.....	24
Görsel 27. Organizer Çanta	24
Görsel 28. Alışveriş Çantası.....	25
Görsel 29. Spor Çantası.....	25
Görsel 30. Evrak Çantası.....	26
Görsel 31. Çanta Formlu Parlak Beyaz Seramik Avize	31
Görsel 32. Çanta Formlu Bardaklar.....	31
Görsel 33. Çanta Formlu Seramik Kahve Fincanı ve Tabağı.....	32
Görsel 34. Porselen Çanta Kutu, Boyu: 5x4cm, Y: 5cm.....	32
Görsel 35. Porselen Çanta Kutu, Boyu:5x4cm Y:4cm Taban ölçüsü: 5,3x3cm.....	33
Görsel 36. Meryl Ruth, Seramik Çantalar, 2003-2008.....	34
Görsel 37. Meghan Bernard, Çanta Formlu Çaydanlıklar	34
Görsel 38. Elvira Glutting-Ziebert, Çanta Formlu Para ve Kupon Hediyelik.	35
Görsel 39. Kurabiye Kavanozları	36
Görsel 40. Çanta Formlu Kumbara	36
Görsel 41. Çanta Formlu Kumbara	37
Görsel 42. Gianluca Paludi “mybag”	38

Görsel 43. Miloslav Tuhy, İç Mekân ve Dış Mekânda Kullanılabilecek Çanta Formlu Saksılar.....	39
Görsel 44. Agueda Zabisky, Duvar Keseleri.....	39
Görsel 45. Agueda Zabisky, Çantalar, 2003-2010	40
Görsel 46. Susan Wills, Sepet Çantalar, 'Altın Saat' 'Haşhaş Sepeti', 'Kırmızı Sepet', 'Yapımcı İşaretleri', 12 cm, 7.25cm, 4cm	41
Görsel 47. Martha Grover, Sepet Formunda Vazolar.....	41
Görsel 48. Porselen; Çanta Formlu Vazo, Fransız Yapımı Antika Çanta, 1875-1900.	42
Görsel 49. Nordic Morandi, Seramik Çanta Vazolar	42
Görsel 50. Marilyn Levine, Seramik Çantalar, 1953-1960.	44
Görsel 51. Janet Halligan, Seramik Çantalar.....	45
Görsel 52. Candan Terviel, Seramik Çantalar. (Bavul Serisi Ve Detay)	45
Görsel 53. Candan Terviel, İsimsiz, Koleksiyon Çin, Karışık Teknik, 1300°C, 30x10x25 cm.	46
Görsel 54. Candan Terviel, Erdiñ Bakla arşivinden	46
Görsel 55. Candan Terviel, Erdiñ Bakla arşivinden	46
Görsel 56. Perihan Şan Aslan 'Kayıp Bavul-3', 'Kayıp Bavul-2', 'Abla Kardeş', 2014.	47
Görsel 57. Perihan Şan Aslan Kayıp Bavul 4, 1000°C, 2014	47
Görsel 58. Gail Markiewicz, Cep Cüzdanları, 2015.....	47
Görsel 59. Gail Markiewicz, Cep Cüzdanları, 2015.....	48
Görsel 60. "Ağır Çanta ya da Eşyalarını Toplayıp Gitmek" Kemal Tizgöl 62x29.5x9.5 cm, 2012.....	48
Görsel 61. S. Sibel Sevim, Seramik Çanta, Şamot, 1200°C.....	49
Görsel 62. Julie Bartholomew, 'Nike Dynasty Serisi', 'Qing Armani Serisi', 2008.	49
Görsel 63. Julie Bartholomew, 'Ben Manolo Blahnik, Ben Louis Vuitton, Ben CoCo' 2006.....	49
Görsel 64. Rachel London Katz, Seramik Çantalar, ~20 cm çapında	50
Görsel 65. Malia Landis, Seramik Çantalar	51
Görsel 66. Çanta Formlu Çantanın Yapım Aşamaları.....	54
Görsel 67. Çanta Formlu Çaydanlık (31x40x17 cm)	55
Görsel 68. Çanta Formlu Kavanozun Yapım Aşamaları.....	57
Görsel 69. Çanta Formlu Kavanoz Bisküvi, 900 C Derece.....	57
Görsel 70. Çanta Formlu Kavanoz (31x32x17 cm).....	58
Görsel 71. Heybe Formlu Çanta Vazo Yapım Aşamaları	60
Görsel 72. Heybe Formlu Çalışmaların Üzerine Sır altı Çalışmaları	61
Görsel 73. Heybe Formunda Çalışmaya Sür Sil Uygulama Çalışmaları Ve Fırına Yerleştirilmesi.....	61
Görsel 74. Heybe Görünümlü Çanta Formu (29x30x21 cm)	62
Görsel 75. İkili Çanta Vazonun Çalışma Aşamaları.....	64
Görsel 76. İkili Çanta Vazo Çalışmasına Siyah Bakır Oksit İle Sür Sil Uygulaması.....	64
Görsel 77. İkili Çanta Vazo Çalışmasının Farklı Kompozisyonları, (30.5x50x15.5 cm).....	65
Görsel 78. Soyut Çanta Vazo Form Yapımı.....	67
Görsel 79. Soyut Çanta Vazo (33x34x16 cm).....	68
Görsel 80. Sepet Formunda Çanta Yapımı.....	70
Görsel 81. Sepet Formunun Üzerine Sür Sil Uygulama ve Fırına Yerleştirme Aşaması.....	70
Görsel 82. Sepet Formlu Çanta (25x22x19 cm, 25x22x17 cm)	71

Görsel 83. Çanta Formlu Gazetelik Yapımı	73
Görsel 84. Çanta Formlu Gazetelik Sırlama ve Oksitleme Çalışmaları	73
Görsel 85. Çanta Formlu Gazetelik (26x32x21 cm).....	74
Görsel 86. Soyutlanmış Çanta Yapımı	76
Görsel 87. Soyutlanmış Çanta Vazo Sırlama Ve Oksitleme Çalışmaları	76
Görsel 88. Soyutlanmış Çanta Vazo (33.5x35x12 cm).	77
Görsel 89. Soyut Çantanın Yapım Aşması.....	79
Görsel 90. Çantanın Oluşturulması	80
Görsel 91. Çantanın Sırlanıp Fırınlanmak İçin Hazırlanması	80
Görsel 92. Sanatsal Çanta, (30x46x23 cm).	81
Görsel 93. Soyutlanmış Çanta Formunun Yapımı Ve Detay	83
Görsel 94. Soyutlanmış Çanta Formunun Üzerine Sür-Sil Uygulama ve Sırlama Aşaması .	83
Görsel 95. Soyutlanmış Çanta Formu (26x33x25 cm).	84
Görsel 96. Karışık Teknik, Alçı, Boya, Antik Tip Valiz, Atık Malzeme	88
Görsel 97. Karışık Teknik, Alçı, Boya, Antik Tip Valiz, Atık Malzeme.	88
Görsel 98. Valiz Formunu Kullanarak Yapılan Farklı Tasarımlar	89
Görsel 99. Duvar Rafi Olarak Kullanılan Valizler	90

TASARIM TABLOSU

Tasarım 1. İşlevsel Çanta Formlu Çaydanlık Eskiz Çalışmaları	53
Tasarım 2. İşlevsel Çanta Formlu Kavanoz Eskiz Çalışmaları.....	56
Tasarım 3. İşlevsel Çanta Formlu Heybe Eskiz Çalışmaları	59
Tasarım 4. Heybe Görünümlü Çanta Form Üzerine Çalışılan Desen Detayı	59
Tasarım 5. İkili Çanta Formlu Vazolar Eskiz Çalışmaları.....	63
Tasarım 6. Soyutlanmış Çanta Vazo Eskiz Çalışmaları	66
Tasarım 7. Sepet Formunda Çantalar Eskiz Çalışmaları	69
Tasarım 8. Çanta Formlu Gazetelik Eskiz Çalışmaları.....	72
Tasarım 9. Soyutlanmış Çanta Vazo Eskiz Çalışmaları	75
Tasarım 10. İşlevsel olmayan Çanta Formu Eskiz Çalışmaları	78
Tasarım 11. Soyutlanmış Çanta Formu Eskiz Çalışması.....	82

1.GİRİŞ

Çanta günlük hayatta kullanılan bir eşyadır. Çanta, taşıma veya koruma amacıyla yapılmış, küçükten büyüğe hemen hemen herkesin kullanımı için üretilen ve farklı çeşitleri olan aksesuar ya da ihtiyaç olarak tanımlanabilmektedir. Çantanın tarihi çok eski çağlara dayanmaktadır. İlk insanlar ağaç liflerinden, hayvan derilerinden çantalar yapmış ve kullanmışlardır. Binlerce yıl önce yeryüzünde yaşamış olan ve aralarında kilometrelerce mesafe olan medeniyetlerde çanta tasvirlerine rastlanmaktadır. Eski Sümer Uygarlığında tanrıların taşıdığı çanta Mezopotamya, Antik Maya, yakın zamanda keşfedilen Göbekli Tepe’de ve daha birçok medeniyetin hiyerogliflerinde görülmektedir. Çantanın kadınlardan önce erkeklerde kullanılmaya başlandığı bu hiyerogliflerden yola çıkarak anlaşılmaktadır.

Erken medeniyetlerdeki köylülerin ve çiftçilerin küçük torbalarda tohum ve tahıl taşıdıkları, Afrikalı rahiplerin boncuklu çantaları lüks ve gücün işareti olarak kullanmaları tarihi kaynaklardan çıkarılan sonuçlar arasında yer almaktadır.

Çantalar günümüze kadar ihtiyaç doğrultusunda birçok şekilde tasarlanmış, üretilmiş ve kullanılmıştır. Bununla birlikte dünyada yaşanan değişim, kültürel özellikler, yaşam tarzı gibi birçok olaydan etkilenen çanta formları gereksinimine göre şekil değiştirerek günümüze kadar varlığını korumuştur. Kumaştan, deriden, plastikten ve daha birçok malzemedен çantalar yapılmıştır. Yaşamımızı kolaylaştıran ve günlük hayatta sıklıkla kullanılan bu ürün, insan hayatını içine sığdırmaktadır. Çanta zorunluluk dışında insanların kişisel tarzını da yansıtabilmektedir.

Tez kapsamı içerisinde çantanın tanım, tarihi, çanta çeşitleri kronolojik yaklaşımla ele alınmıştır. Geçmişten günümüze kadar sağlam olarak gelebilmiş çanta formları arasında seramik malzeme kullanılarak yapılmış ilk çantanın 1800’lü yıllarda yapıldığı tespit edilmiştir. Seramik malzeme kullanarak çanta formu çalışan seramik sanatçılar ayrı bir başlık altında anlatılmıştır. Bu kısımda işlevsel ve işlevsel olmayan çanta formları başlıkları altında ulusal ve uluslararası seramik sanatçılarının çanta formu örneklerine yer verilmiştir. İlk olarak işlevsel çanta formları ayrıntılı olarak araştırılmıştır. Araştırma sonucunda işlevsel çanta formları kullanılarak yapılmış olan on ayrı alt başlık tespit edilmiştir. Avize, bardak, bozuk para cüzdanı, çaydanlık, kâğıt para kutusu, kavanoz, kumbara, lavabo, saksı ve vazo olarak isimlendirilen bu bölümü alfabetik sıra gözetilerek anlatılmıştır. İşlevsel olmayan

çanta formları incelendiğinde alt başlıklar oluşturulamamıştır. Çanta formunu kullanan seramik sanatçıları buldukları zamana ve yaşadıkları hissiyata göre seramik çantalar çalışmışlar, bu sayede çanta formuna yeni bir bakış açısı getirmişlerdir. Sanatçıların seramik çanta formlarını işlevsel ya da işlevi olmayan dekor amaçlı çalıştıkları görülmüştür. Bu doğrultuda yapılan araştırmalar sonucunda tezin uygulama aşaması şekillendirilmiş ve kişisel seramik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar seramik malzeme kullanılarak yapılmış olup on ayrı eser oluşturulmuştur. Bu eserlerden yedi tanesi tek formlu, üç tanesi ikili formlu olarak tasarlanmıştır. İkili çalışılan çalışmalar kendi arasında bütünleyici kompozisyon oluşturmaktadır. Bu çalışmaların sonucunda seramik sanatında, çanta formunun zamanla değiştiği, kullanım amaçlarının farklılaştığı, bazen de yeni mesajlar verildiği görülmüş, yeni nesil sanatçılara ilham verebileceği düşünülmüştür.

1.1. Araştırmanın Problemi, Amacı ve Önemi

Günlük hayatın bir parçası olan çantanın tarihine, çeşitlerine ve yapımı hakkında genel bilgilere ulaşılmıştır. Ancak, çanta geçmişten günümüze kullanılan bir eşya olmasına rağmen seramik alanında yapılan çalışmaların sınırlı olması sebebiyle konu hakkında araştırma yapılarak bu alanın aydınlatılması hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda günümüz seramik sanatçılarının eserlerinin görsel bilgileri taranmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda çanta formları işlevsel ve işlevsel olmayan olmak üzere iki ana başlık altında araştırılmıştır.

Günümüzde çevrimiçi kaynaklara kolay erişim sayesinde uluslararası seramik sanatçılarının eserlerine rahatlıkla ulaşılabilmektedir. Seramik çanta formunu kullanan sanatçıların eserleri incelendiğinde çantanın oluşum amacının dışına çıktığı ve yeni amaçlar için üretildikleri görülmüştür. Bu yeni yaklaşım, geçmişte seramik olarak üretimine rastlanmayan çanta formunu günümüzde seramik açısından değerlendirme olanağı sağlamıştır. Tezin amacı çanta formundan yola çıkarak eser üreten seramik sanatçıları bir araya toplamanın yanı sıra farklı kullanım olanakları oluşturulmuş seramik çantaların değerlendirmesini yapabilmektir.

Çanta, geçmişten günümüze kullanılmasına rağmen seramik alanında yeterli araştırma olmaması konunun önemini vurgulamaktadır. Bu çalışmada geçmiş dönemlerden başlayarak günümüze kadar çanta kullanımı hakkında bilgi verilerek,

gereksinim sonucu ortaya çıkan çanta çeşitlerinin neler olduğu araştırılmıştır. Seramik olarak çalışılan çanta örneklerinden yola çıkarak işlevsel ve işlevsel olmayan çanta formlarını varsa alt kategoriler oluşturabilmek amacıyla tüm veri tabanları taranmıştır. Bununla birlikte seramik malzeme kullanılarak yeni özgün çalışmalar ortaya koymak hedeflenmiştir.

1.2. Yöntem

Çalışmada yöntem bölümünü çantanın tarihi, çeşitleri, kullanım alanları seramik çanta çalışan sanatçılarla ilgili yazılı ve görsel kaynaklar ulusal ve uluslararası seramik sanatçılarının eserlerinin taranması ve incelenmesi sonucu elde edilen verilerin derlenmesinden oluşmaktadır.

Tez içerisinde literatür taraması çalışmanın başlangıcından itibaren başlanılmış, araştırılan konu ile doğrudan ilişkili yayın bulunmadığının tespit edilmesi üzerine yayınların değerlendirilmesine bu yönde ağırlık verilmiştir. Kaynakların tespiti ve toplanması için öncelikle farklı malzemelerden üretilmiş çanta ile ilgili bütün literatürün tespiti yapılmıştır. Bu bağlamda, çevrimiçi veri tabanları, kataloglar, dergiler, kitaplar, tezler, sözlükler, ansiklopediler ve kütüphaneler taranmış, konu ile uzaktan ve yakından alakalı olarak tespit edilen kaynakların künyeleri '*eser fişi*' halinde not edilmiş ve bu eserler temin edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bilgiler '*bilgi fişi*' halinde kaydedilmiştir. Bütün bu süreç sonunda bilgi fişleri haline getirilerek toplanan bilgiler tasnif edilmiş, konu başlıkları çerçevesinde çalışma içinde kullanılmıştır.

Çantaların tarihsel gelişim süreci birçok müzede sergilenmektedir. Çevrimiçi internet taramasında "*Simone Handbag*" Güney Kore' de, "*Tassen museum*" Amsterdam Hollanda' da ,"*Victoria & Albert*" müzesi Londra' da bulunmak müzelerin içerisinde yer alan çanta örnekleri tez içerisinde kullanılmıştır.

Tez çalışmasını sınırları belirlenirken günümüz seramik sanatında çanta formunu kullanarak eser üreten ulusal ve uluslararası seramik sanatçıları araştırılmış, sanatçıların çalışmaları doğrultusunda farklı alanlarda kullanım olanağı bulan çanta formlarını olduğu tespit edilmiştir. Seramik çanta formları işlevsel ve işlevsel olmayan olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiştir. İşlevsel olmayan çanta formları kullanım amacı olmayan ve tek çalışma olarak üretilen eserlerden

oluşmaktadır. Bu yüzden alt grupları oluşturulamamıştır. İşlevsel çanta formları ise kullanım amacına göre on ayrı başlık altında toplanmıştır. Bunlar Avize, bardak, bozuk para cüzdanı, çaydanlık, kâğıt para kutusu, kavanoz, kumbara, lavabo, saksı ve vazo başlıkları altında ele alınmıştır. İşlevsel ve işlevsel olmayan seramik çanta formu başlıkları altında toplanan her grup kendi içerisinde görseller ile birlikte anlatılmıştır.

Günümüzde çanta formları birçok alanda kullanılmaktadır. Araştırma esnasında günümüzde farklı malzemelerden üretilen çanta formlarının sadece taşıma amacıyla oluşturulmadığı, bu formlara yeni anlamlar yüklendiği tespit edilmiştir. Bu yeni yaklaşım doğrultusunda on adet eser üretilmiştir. Eserlerin tamamı seramik malzeme ile yapılmıştır. Seramik malzemenin kullanılmasından önce eserlerin tasarım süreçleri kâğıt üzerinde düşünülerek çizimleri yapılmış, renklendirilerek son halleri belirlenmiştir. Tasarımın zihinde oluşması esnasında, konu ile ilgili görsellerin analizi, kişinin yapıcı ve yaratıcı gücü rol oynadığı için bu aşama kâğıt üzerinde son halini alana kadar çalışılmıştır. Tasarım sürecinin tamamlanmasının ardından eserler farklı seramik çamurları ile şekillendirilmiştir. Üç eserin tasarımı form ve vurgulanmak istenen düşünce özellikleri gereği ikili grup şeklinde yapılmıştır. Diğer yedi eser tek olarak tasarlanmıştır. Yapılan tüm eserler bisküvi pişiriminin ardından sırlı pişirime tabi tutulmuştur.

1.3. Ana Kaynaklar

Seramik sanatında işlevsel ve işlevsel olmayan çantalar form açısından incelenirken bu konu hakkında kapsamlı ve doğrudan bir araştırmanın bulunmadığı literatür taraması sırasında anlaşılmıştır. Buna bağlı olarak da aşağıda konuyla dolaylı olarak ilişkili yayınlar incelenmiştir. Bu yayınlar okunmuş bilgi fişlerinin ilgili kısımlarında kayıt altına alınmıştır. Konu ile ilgili çalışmalar bu bölümde anlatılmaktadır.

Konu ile ilgili olarak tezin başlangıcında çantanın tarihi ve çeşitlerini anlatan yazarlardan biri olan Anna Johnson'ın 2002 yılında yazmış olduğu '*Handbags*' adlı kitap çanta hakkında çeşitli internet siteleri ve çanta müzelerindeki çanta hakkında detaylı bilgilerden faydalanarak yazılmış bir tarihi kitaptır. Bu kitapta çanta tarihi 5. yüzyıldan günümüze kadar gelebilen müzelerdeki bazı çantaların tarihi, üzerindeki

işleme, kullanılan malzeme, ne amaç doğrultusunda kullanıldığı gibi konular üzerinde detaylı bir araştırma sonucu oluşturulmuştur. Yazar çantalar hakkında yorumlamalarda bulunmuştur.

Çanta hakkında diğer bir kitapta Judith Clark'ın '*Handbags 'the Making Of Museum'*' adlı eseridir. 2012' de yayınlanmış kitapta Simone Handbag müzesindeki çantalar hakkında bilgiler yer almaktadır. Kitapta katkıda bulunanlar arasında moda yazarı Claire Wilcox, tezde yararlanılan kaynak kişilerdendir. Kitapta çantanın kısa bir tarihi verilmiş, çanta koleksiyonlarının kronolojik sıra doğrultusunda görsellerle birlikte anlatılmıştır. Kitapta çantaların yapıldığı malzeme çeşidi, tarihi, ne amaçla kullanıldığı yer almaktadır.

Çantaların tarihi hakkında Femke van Eijk'e ait olan '*Bags*' adlı eserde, 1500'lü yıllardan günümüze kadar olan çantaların çeşidi, kullanılan malzeme, ne amaçla yapıldığı, çerçeve çeşidinden taşıma şekline kadar tarihi kronolojisini kitabında görsellerle anlatmıştır.

Nyamache-Nyambura'nın 2012 yılında '*Handbags Culture: An Evolution*' (*El Çantaları Kültürü: Bir Evrim*) adlı makalesinde çantaların tarihini, hangi yüzyıllarda nasıl kullanıldığı ve kimlerin kullandığı hakkında kaynaklara dayanarak bilgi vermiştir. Bu kaynaklar Moda yazarları ve çanta hakkında tarihi bilgi veren Wilcox, C. 1999. *Bags*. London: V& A Publications, Steele, V. and Borrelli, L. 2000. *Bags: A Lexicon of Styles*. London: Scriptum Editions, Roseann, E. 1999. *Handbags*. New York: Schiffer Publishers, Foster, V. 1982. *Bags and Purses*. London: UK: Batsford. Critchell, S. 2000. *History of Handbags*. Oxford: Oxford University Press, Ann, J. 2002. *Handbags: The Power of the Purse*. Workman Publishers'dir. Makalenin kaynağında bulunan yazarların eserlerinden bu çalışmada faydalanılmıştır.

Muazzez Çetiner ve M. Emin Göler' in tezlerinde Göbekli Tepe'de çanta sepet formunun anlatılması araştırmada kullanılmıştır.

K. Özlem Alp "*Orta Asya'dan Anadolu'ya Kültürel Sembollere Giriş*" adlı kitabında İslamiyet öncesi Türklerin el sanatları ürünlerindeki eserler hakkında bilgi vermiştir. Nesne, form ve biçimin doğada var olduğunu ve çalışmalarda bunlara bağlı kalındığı belirtilmiştir.

Bekir Deniz'in "*Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları Kilim, Cicim, Zili*" adlı kitabından heybe hakkında bilgi bulunmaktadır. Ö. Aydın

“*Gazipaşa (Zili-Cicim-Sumak) Heybe, Torba Ve Çuval Dokumaları*” adlı makalesinde heybenin ne amaçla kullanıldığı ve yapım malzemeleri hakkında bilgilendirilmiştir. M. Çetiner “*Sürdürülebilir Moda Tasarımı Yaklaşımında Çanta Tasarım Önerileri*”, adlı sanatta yeterlilik tezinde Orta Asya Türklerinde heybenin kullanım amacı belirtilmiştir. N. Diyarbakirli’ nin “*Hun Sanatı*” adlı kitabında Göçebe Türk topluluklarında el dokuma heybelerin insan ve hayvanların taşıyabildiği görüldüğü belirtilmiştir. D. Çeliker “*Geçmişten Günümüze Türklerde Keçecilik ve Keçe Yapımında Yeni Teknikler*” adlı makalesinde Osmanlı döneminde lonca teşkilatında keçeciliğin önemi hakkında bilgi vermektedir.

Laçinkaya “*Kadın Çanta Tasarımı Ürünlerin Gösterge Bilimsel İncelenmesi*” adlı tez çalışmasını 2019 yılında tamamlamıştır. İlgili kaynak çanta tasarımı ürünlerin incelenmesini görsellerle anlatmıştır. Kaynakta ayrıca çanta çeşitlerini farklı kullanım alanlarında incelemiştir. D. O. Erman “*Türk Seramik Sanatının Gelişimi: Toprağın Ateşle Dansı*” adlı makalesinde seramik hakkında bilgi vermiş olup seramiğin tanımından faydalanılmıştır. H. Okumuş ’un “*Geçmişte Ve Günümüzde Seramiğin Kullanım Alanları*” adlı sempozyum sunumunda, seramiğin şekillendirme aşamasından kullanım alanlarına kadar bilgi verilmiştir. Hopper in 1986 yılına ait olan “*Functional Pottery*” yani fonksiyonel seramik adlı kitabında, fonksiyonel seramik çeşitleri ve kullanım alanları hakkında bilgi bulunmaktadır. A. Melek Önder’in 2017 yılında “*Klasik Osmanlı Dönemi Kapalı Formlu Seramikler*” adlı doktora tezinde seramik formlar hakkında bilgilendirme yapılmıştır. İlgili tez çalışmasında form ve nesnenin kullanılma amacı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Perihan Şan Aslan’ın “*Çağdaş Sanatta Nesne ve Kişisel Uygulamalar*” adlı çalışmasında nesnelerin işlevleri dışında topluma nesnelere üzerinden mesaj verdiğini vurgulamıştır. İsmail Yardımcı ve Meral Alkan’ın “*Seramik Çaydanlıklar ve Türklerde Çay Kültürü*” adlı çalışmasında işlevsel seramik ve işlevsel olmayan seramik tanımlanması dışında bu kaynağa fazla ihtiyaç duyulmamıştır.

Kemal Tizgöl 2008 yılında “*Sanatta Minimalizm ve Günümüz Seramik Sanatına Yansımaları*”, K. Ö. Sarnıç, 2016 yılında “*Seramik Malzemenin Taklit Aracı Olarak Kullanım Olanakları*”, Kemal Uludağ 1998 yılında “*Seramik Sanatının Kimlik Sorunu*”, Ş. G. Gökdoğan 2020 yılında “*Marilyn Levine ve Hiperrealist Heykelleri*” adı altında tez ve makale çalışmalarında seramik heykeller hakkında

bilgi verirken işlevsel olmayan seramik konusuna değinmişlerdir. Z. Karadeniz, A. M. Önder'in 2021 yılında "*Çanta Formu ve Çanta Formunu Kullanan Seramik Sanatçıları*" adlı makalesi çalışmada kullanılan kaynaklardandır.

G. Karaman 2015 yılında "*Cumhuriyet Dönemi Türk Seramik Sanatçıları ve Eserlerinden Örnekler*" adlı tezinde seramik sanatçısı Terwiel hakkında bilgi vermiş, sanatçının sanatı hakkındaki görüşünü bildirmiştir. Zehra Çobanlı ve Ece Kanışkan 2011 yılında "*Giyim Kuşam Kültürünün Çağdaş Türk Seramik Sanatındaki Yorumları*", adlı çalışmada seramik sanatçısı Sıdıka Sibel Sevim hakkında bilgi vermişlerdir.

S. Aygün ve Y. Zümrüt'ün 2020 yılında "*Çağdaş 'Seramik Sanatında İşlev'*" konulu makalesi ve Ahmet Cüneyt Er Sevim Çizer 'in 2013 yılındaki "*Seramik Sanatında İşlevsel Simge Biçim Kavramı*" adlı makale çalışmalarındaki işlevsel seramik formların tanımlamaları ve yorumlamaları tez çalışmasında kullanılmıştır.

Ulaşılabilen tüm kitap, makale, tez ve bildiriler gibi kaynakların yanı sıra konu hakkında ana kaynak olabilecek bir yayın bulunmaması, günümüz ulusal ve uluslararası sanatçıların eserlerine ulaşım gibi sebebiyle çevrimiçi internet kaynaklarından da yararlanılmıştır.

2.ÇANTANIN TANIMI VE TARİHİ

Çanta terim, Farsça “*kese, torba*” anlamına gelen “*tançe*” sözcüğünden türemiş olduğu bilinmektedir (Laçinkaya, 2019: s. 4). Farsça “*tançe*” kelimesi “*dürmek, boğmak*” anlamında da kullanılmaktadır.¹ Başka bir kaynak çanta kelimesinin Flemenkçe kökenli olduğunu zikreder ve Hollanda’da eskiden kadınların beline taktıkları, alet ve eşyalarını taşıdıkları bel zinciri anlamına gelen “*chatelaine*” kelimesinden gelmiş olabileceği belirtilmiştir (Yorulmaz, 2018: s. 15). Katı, sıvı çeşitli malzemeleri taşımak için deriden kaplar kullanılmıştır. Bu kaplar torba, çanta, tulum gibi isimler almıştır. Kapları oluşturmak için deriler dikilmiş ağızları büzölmüş kayış, bağ aracılığıyla omuza ve kemere asılmıştır (Yıldız, 1993: s. 75). Çanta, içine çeşitli malzemeler koymaya yarayan, değişik büyüklük ve şekildeki deri, suni deri, kumaş gibi çok farklı malzemelerden üretilen, büyüklük ve gereksinim alanına göre farklı isimler alabilen, hemen her yerde ihtiyaç duyulan, ağızı açılır kapanır aksesuardır.²Çanta; kösele, meşin, kumaş gibi hafif malzemelerden yapılmış olup boyutlarına göre para, evrak gibi eşyaların taşınmasında kullanılan, kapanma özelliğine sahip kaplara denilmektedir (Çorum, 2019: s. 32). Çanta, farklı malzemeler kullanılarak üretilen, büyüklük ve gereksinim alanına göre değişen, gerekli eşyaları koyup taşımaya yarayan bir aksesuar ve ihtiyaç olarak da tarif edilebilir (Karadeniz-Önder, 2021: s.120).Çantalar en eski zamanlardan beri hem kadınlar hem erkekler için aksesuardan başka faydalı bir malzeme olmuştur. Giysilerin henüz iç cebi olmadığı zamanlarda, para ve diğer kişisel eşyaları taşımak için çanta ve cüzdan kullanılmıştır.(Eijk, 2004: s.14).

Görsel 1. Tassen museum Çanta Müzesi, Amsterdam, Simone Handbag Museum Güney Kore, V & A Museum, Londra

Çantaların tarihsel gelişimi birçok müzede sergilenmektedir. Yapılan internet taramasında bunlardan ulaşılabilen bazı müzeler sırasıyla “*Simone Handbag*” Güney

¹<https://www.etimolojiturkce.com/kelime/çanta> Erişim Tarihi: 9.04.2020

²<https://tekstilbilgi.net/canta-hakkinda-bilgiler.html> Erişim Tarihi: 17.04.2020

Kore’ de, “*Tassen museum*” Amsterdam Hollanda’ da ,”*Victoria & Albert*” müzesi Londra’ da bulunmaktadır. Tez içerisinde yer alan geçmiş dönemlere ait çanta örnekler yukarıda isimleri verilen müzelerin koleksiyonlarından ulaşılmıştır (Görsel 1).

2.1. Çantanın Genel Tarihi

İnsanlığın var olması ile birlikte yaşam mücadelesi veren insanoğlu avcı-toplayıcılar olarak bir yaşam sürmüştür. Bu süreç içerisinde yiyecek ve malzeme depolamak için lif bazlı torbalar ve demetler kullanmışlardır. Yapılan ilkel keselerin en eskileri basit biçimlerden oluşmaktadır. Taş Devrinin sonlarına doğru basit biçimlerin yerini daha karmaşık biçimler almıştır.³

Dünyanın en eski cüzdanı Almanya'da bulunduğu arkeologlar tarafından öne sürülmüştür. Leipzig yakınlarındaki bir alanda yapılan kazıcaılar tarafından, M.Ö. 2.500-2.200 tarihleri arasında bir mezarda birbirine yakın yerleştirilmiş yüzden fazla köpek dişli çanta ortaya çıkarılmıştır. Arkeolog Susanne Friederich'e göre, dişler muhtemelen bir el çantasının dış kapağının süslemektedir. Sachsen-Anhalt Eyalet Arkeolojisinden Friederich, "*Yıllar içinde deri veya kumaş ortadan kayboldu ve geriye kalan tek şey dişler. Hepsi aynı yönü gösteriyor, bu yüzden modern bir çanta kapağına çok benziyor*" diye belirtmiştir (Görsel 2).⁴

Görsel 2. Dünyanın En Eski Çantası, Köpek Dişleriyle Süslenmiş.

³ <https://www.insider.com/how-handbags-have-changed-2019-1#handbags-have-been-depicted-since-ancient-times-1> Erişim Tarihi:19.12.2019

⁴ <https://www.nationalgeographic.com/animals/article/120627-worlds-oldest-purse-dog-teeth-science-handbag-friederich> Erişim Tarihi: 30.05.2021

1991 yılında Avusturya-İtalya sınırında Ötztal Alplerinde bulunan buz adam 5300 yıl önce yaşamıştır. Doğal şartlarda mumyası iyi korunmuş olan buz adamın yanında o zamana ait çantası bulunmuştur (Görsel 3).⁵

Görsel 3. Orijinal Buz Adam'ın Kemerini ve İçindekileri

Eski Mısır'a ait hiyerogliflerde, bel çevresinde çanta taşıyan erkekler tasvir edilmiştir. Çantanın kadınlardan önce erkekler tarafından kullanılmaya başlandığı bu hiyeroglifler vasıtasıyla anlaşılmaktadır (Nyamache-Nyambura, 2012: s. 155). Sümer ve Akad tanrısı Anunnaki ellerinde çanta taşıırken tasvir edilmiştir (Çetiner, 2020: s. 61), (Görsel 4).

Görsel 4. Asur Duvar Oyma, M.Ö. 800-850

⁵<https://www.penn.museum/sites/expedition/otzi-the-iceman> Erişim Tarihi: 21.02.2021

Binlerce yıl önce yeryüzünde yaşamış ve aralarında kilometrelerce mesafe olan medeniyetlerde çanta tasvirleri bulunmaktadır. Mezopotamya'dan Amerika'ya, Antik Maya, Aztekler ve diğer antik uygarlıkların tanrıları tasvir edilirken çanta formunun görüldüğü bilinmektedir. Türkiye'nin güneyinde Göbekli Tepe olarak isimlendirilen tarih öncesine ait yerleşkeden çıkarılan devasa taş sütunların birinin üzerinde yine çanta formunun kullanıldığı görülmüştür (Görsel 5). Burada yapılan kazılar sırasında D tapınağının 43 numaralı dikili taşında 3 adet sepet biçiminde kabartma şeklinde çanta formuna rastlanmıştır (Göler, 2016: s. 60). Tarihi 12000 yıl öncesine dayanan Göbekli Tepe de çanta figürlerinin bulunması çantanın insanlık tarihi ile birlikte doğduğunu göstermektedir (Çetiner, 2020: s.62).

Görsel 5. Göbekli Tepe Taş Oyması

5. yüzyılda İskitlere ait olduğu düşünülen deri bir torba buluntusuna rastlanmıştır. Bu torbanın yiyecek ve çakmaktaşı taşımak için kullanıldığı kanısına varılmıştır. Bu torbanın ucunda halka biçiminde bir çıkıntı bulunmaktadır. Bu da belde taşındığı izlenimi uyandırmıştır. Torbanın hem erkekler hem de kadınlar tarafından kullanılabileceği varsayılabilir (Johnson, 2002), (Görsel 6).

Görsel 6. İskit Kesesi, 5.Yüzyıl

6.-7. yüzyılda el çantalarında yumuşak dokuların yerini daha sert malzemelere bırakmaktadır. Metal çerçeveler, süslemeler, altın telkari kesim, lal taşı ve millefiori cam gibi farklı malzemeler çanta yapımında kullanılmaya başlanmıştır(Clark,2012), (Görsel 7).

Görsel 7. Altın, Cam ve Granat İşlemeli Çanta, 6. Yüzyıl.

15. yüzyılda, çantaların sadece kullanım amaçlı değil aynı zamanda insanlar için farklı anlamlar yüklenerek kullanıldığı bilinmektedir. Bunun en bilinen örneği evliliklerde damattan geline bir düğün hediyesi olarak verilmesidir. Bununla birlikte bu dönemde devlet memurlar için de farklı tarzlarda çantalar yapılmıştır. Birleşik Krallık hükümetinde görevli olan Lord Chancellor için üretilen “*Mühür Çantası*” bunun bir göstergesidir (Wilcox, 1999)⁶.

16.yüzyılda, çantaların daha küçük boyutlarda yapılması kadınların eteklerinin genişlemesine bağlanmıştır. Bu dönemde erkekler de pantolonlarının içine deri çantalar bulundurmıştır. Köylüler ve gezginler, çapraz takılabilen bez çantalar kullanmışlardır. Aristokratlar, kötü kokuyu telafi etmek için güzel kokulu malzemelerle dolu "*Swete Torbaları*" taşımaya başlamışlardır. Swete torbalarını hoş koku amacıyla giysilerde ve çarşaplarda saklamışlardır (Wilcox, 1999), (Görsel 8).⁷

⁶<http://krisnaleather.weebly.com/trend-bisnis-produk-kulit.html>Erişim Tarihi: 20.04.2020

⁷<http://krisnaleather.weebly.com/trend-bisnis-produk-kulit.html> Erişim Tarihi:20.04.2020

Görsel 8. Kemer Çantası, Çanta ve Cüzdan Müzesi, Amsterdam, 16. Yüzyıl.

17. yüzyılda genç kızlara, evlenebilmeleri için gerekli bir beceri olarak nakış yapımı öğretilmiş ve bu da süslü, dikişli çantalarda bir artışa yol açmıştır (Critchell, 2000), (Nyamache-Nyambura, 2012).

Görsel 9. 17-18. Yüzyıllarına Ait Çantalar.

17-18. yüzyılda, Fransız Devriminden sonra geniş eteklerin yerini daha ince, dar, Neo-klasik elbiseler almaya başlamıştır. Bu ince şekilli elbiseler ceplere yer bırakmadığı için çantalara daha fazla ihtiyaç duyulmuştur (Laçinkaya, 2019: s.5). Bu dönemde genç kızların öğrendiği nakış becerilerini kullanarak çanta tasarımları yaptığı görülmektedir (Görsel 9).

Çanta, 19. yüzyılda bilim ve endüstrinin gelişmesiyle çok çeşitli stiller ve kumaşlarda üretilmiştir. Bu dönemde ceplere dönüş olsa da kadınlar çantalarını taşımaya devam etmişlerdir. Kadınlar kocaları için kıyafetlerine uyum sağlayabilecek, üzeri bol nakışlı çantalar yapmışlar, dönemin tarihini ve kendi baş harflerini çantalarına işlemişlerdir (Wilcox, 1999). 19. yüzyılda tren yolculuğunun ortaya çıkması, el bagajına ihtiyaç duyulmasına sebep olmuştur. "*El çantası*" terimi bu gelişmenin bir sonucudur. Tren seyahati için bagaj, terziler tarafından yapılan kadın cüzdanlarından ve torbalarından farklı olması çantanın tarihi gelişimini değiştirmiştir. Örneğin, Hermes çantaları 1837'de bir koşum takımı ve eyer üreticisi

olan Thierry Hermes tarafından kurulmuşken, Loius Vuitton Parisli zenginler için bagaj çantaları üretmeye başlamıştır. Üretilen bu bagaj çantaları kilitleri ve anahtarları ile erken bagaj tasarımına örnek teşkil etmektedir (Steele-Borrelli,1999).

20.yüzyılın başlarında kadınlar, elbiselerine uygun renkte çantaların kullanımını tercih etmiştir. Bunlara evlilik çantaları da denmektedir. Opera gözlükleri ve yelpazeler ile donatılmış deri çantalar yine bu döneme aittir. Boluevard çantaları, deri alışveriş çantaları ve hatta evrak çantaları gibi büyük çantalar omuz çevresine takılmaktadır⁸ (Wilcox, 1999). Bu dönemde sanat ve moda akımlarındaki çeşitlilik çantalarda da yeni görünümeler oluşturmuştur. Kadınların kullandığı el çantasının şekillenmesinde de bu akımların etkisi görülmektedir. Ancak çantalar elde taşındığı için kullanımı kolay ve pratik malzemeler daha fazla talep görmüştür. Ofise gitmek için deriden yapılmış belge kutuları, yürüyüş ve ziyaret için pratik deri ve plastik gündüz çantaları, şık, köpüklü çantalar ve akşam kullanımı için “*Minaudières (metal debriyajlar)*” gibi özel amaçlar için çantalar bu dönemde kullanılmıştır.⁹

Birinci Dünya Savaşından sonra kadınlar için daha fazla etkinlik ve seyahat fırsatı ortaya çıkmış, bunun sonucunda korse gibi dar kıyafetler tercih edilmemiştir. Çanta için de belki de en önemli gelişme bu dönemde olmuştur. Genellikle göz kamaştırıcı geometrik desenlerle süslenmiş bir tür kulpsuz poşet ve kadınların kendilerine gençlik havası vermek için kollarının altında taşıyacakları küçük çanta biçimleri yine bu döneme aittir. Ayrıca bu dönemi getirileri arasında renk uyumlu çanta ve ayakkabı kombini, yeni çıkan bebek çantaları popüler olmuştur. Kral Tutankamon'un mezarının 1923'te keşfi çantalara ilham vermiştir. Egyptomania (Mısır kalıntıları ve kültürüne esinlenerek yapılan sanat akımı) cüzdanlara egzotik motifleri yansıtmaya başlamıştır (Wicox, 1999).

İkinci Dünya Savaşı döneminde yeni bir el çantası estetiği ortaya çıkmıştır. Dönemin modası savaşın etkisi ile birlikte askeri görünümlü çantaların oluşmasını sağlamıştır. Çantalar daha büyük, kareli ve pratik görünümleri ile öne çıkmaktadır. Fermuar, ayna ve deri azalmış, ahşap veya plastikten ya da suni ipek gibi yeni malzemeler kullanılmıştır. İpli çanta yeniden ortaya çıkmıştır. Büyük Britanya'daki çantalar hem gaz maskeleri taşımak hem de bir kıyafetle eşleştirmek için yapılmıştır.

⁸ <http://krisnaleather.weebly.com/trend-bisnis-produk-kulit.html> Erişim Tarihi:17.03.2020

⁹ <https://nation.com.pk/06-Apr-2018/history-of-bags-and-purses> Erişim tarihi:11.03.2020

Fransa ve Amerika'da da daha fazla kadın işgücü olması nedeniyle omuz çantaları üretilmiştir¹⁰ (Foster, 1982), (Görsel 10-11).

Görsel 10. Fransa çift kilitli deri çanta, 1948

Görsel 11. Hollanda sentetik deri çanta, 1968

1950 yıllarında savaş sonrası ekonomik durumun zorlukları sebebiyle el çantası kullanımını önemli hale getirmiştir. Büyük tasarımcılar Vuitton, Hermes ve Chanel aksesuarların ve renk koordinasyonunun yaptıkları çantalar ile tasarım evlerini kurmuşlardır. Christian Dior'un 1947'de tanıtılan yeni stili, ince bel için uzun etekler bu döneme aittir. Askeri tarzın antitezi olarak, bu yeni görünüm küçük bir çanta olgusunu iyice pekiştirmiştir (Steele-Borrelli, 1999).

1960-1970 yıllarında genç kuşakların yetişmesi ile birlikte geleneksel kıyafet kurallarında köklü bir değişim olmuştur. Bununla birlikte, mini eteği tamamlayan küçük ve zarif bir omuz çantası ortaya çıkmıştır. Uzun bir zincir veya ince bir kayış üzerinde duran küçük el çantası bir kez daha günün şartlarına uyum sağlamıştır (Steele-Borelli, 1999). 1960'ların sonlarında Hindistan'a yapılan seyahatlerin etkisiyle, daha büyük çantalar ve kumaş omuz çantaları popüler olmuştur. Makine yapımı malların aksine, Afgan palto ve çantalar, patchwork ve nakışlar, eski ordu omuz çantaları da popüler hale gelmiştir (Wilcox, 1999). Bu dönemin çantalarında, dışavurumcu bir yaklaşım görülmektedir. Özellikle, "*psychedelic (insanı uyuşturan) desenleri*" ve "*çiçek gücü*" adı verilen desenler öne çıkmaktadır. Dönemin sonlarında omuza asılmış çanta geri dönmüş bununla birlikte birçok toka ve fermuar çantalarda kullanılmaya başlanmıştır. Bunların hepsi kadınların ve çantalarının feminizm çağının başlamasına sebep olmuştur (Stelle- Borelli, 1999).

1980 yıllarında el çantaları göze çarpan tüketim ile ilişkilendirilmiştir. İlk defa sağlık, fitness, spor çanta ve ayakkabı ile ilgili bütünleyici bir kombin

¹⁰ <http://krisnaleather.weebly.com/trend-bisnis-produk-kulit.html> Erişim Tarihi: 17.03.2020

oluşturulmuştur. 1985 yılında, Miuccia Prada siyah naylon sırt çantasını tanıtmıştır. Bu unisex bir çantadır. 1980'lerin en parlak çanta tasarımlarından biri Vera Bradley'in sadece üç ayda 1 milyon doların üzerinde satışa ulaşan klasik kapitone el çantasının olmuştur (Steele-Borrelli, 1999).

21. yüzyılda çevrimiçi alışveriş doğmuştur. Buna internet alışverişi de denilmektedir. Çantalar çok çeşitli stil, boyut, malzemeler ve amaçlarla yapılmaktadır. Teknolojik gelişmeler sayesinde el çantası malzemesi olanakları oldukça gelişmiş ve çoğalmıştır. Bu gelişme çantaların erkekler arasında tekrar popüler olmasına da olanak sağlamıştır. Ancak çantaların kadın yaşamındaki önemli hiçbir zaman kaybolmamıştır. Stil, teknoloji ve kültür dünyasındaki değişim, kadın için yapılan çanta modellerini de büyük ölçüde etkilemiştir. Örneğin, bu dönemde mendiller el çantasının içerisinden çıkarılmış, kredi kartları ve elektronik cihazlar gibi dönemin gereksinimleri çantalardaki yerini almıştır (Roseann, 1999), (Nyamache-Nyambura, 2012).

2.2. Türklerde Çanta Tarihi

İslamiyet öncesi Türkler göçebe bir yaşam sürdükleri için yerleşik yaşama özgü mimari yapılar bırakmamışlardır. Göçebe yaşamından dolayı çadır ve taşınabilir el sanatı ürünlerinde eserler vermişlerdir. Çadırlar ve çadır içinde kullanılan keçe ve dokumalar İslamiyet öncesi Türk sanatının önemli buluntularındandır (Alp, 2009: s. 23), (Görsel 12).

Görsel 12. Çakınaklı Heybe

İçerisinde yiyecek vb. eşya taşımak üzere dokunan heybeler daha çok desenleriyle dikkat çekmektedir. Her biri yaklaşık 40-50 cm. boyutlarında değişen heybeler hayvan sırtlarında yiyecek, içecek, yakacak gibi malzemelerin taşınmasında kullanılmıştır. Heybeler üzerini süsleyen motiflere göre isim almaktadırlar. Bilinen örnekleri arasında heybeler çakı nakışlı, fişuru incili, su yastık yüzü diye çeşitlendirilmiştir (Deniz, 1998: s. 118). Heybe, içerisinde giyim eşyalarını saklamak yiyecekleri taşımak amacıyla dokunmaktadır. İki tane gözü bulunmaktadır. 35x45, 45x50 cm ölçülerindedir. İnsan sırtında ve atın terkisinde taşınmaktadır. Hayvan sırtına atılan örneklerinde orta alan uzun tutulur. İnsanlar boyunlarından geçirip ön ve arka tarafa almak için orta yeri açık bırakmışlardır. Kıldan ve yünden dokunan örnekleri olduğu gibi koyun, at, eşek heybesi gibi adlandırılanları da vardır (Aydın, 2011: s. 21).

Orta Asya Türkleri çantayı çeşitli amaçlara göre heybe ve torba adı altında kullanmışlardır. Genç kızlar heybe ve torbaları özel iplerle süslemişlerdir. Türkler uzun göçler ve savaşlar zamanında bellerine taktıkları deri kemerin sağ tarafına eşya ve paralarını sakladıkları deri çanta, sol tarafında ise kılıçlarını bulundurmışlardır (Çetiner, 2020: s. 63).

Göçebe Türk toplulukları yetiştirdikleri hayvanların yününü eşyaların yapımında ve süslemek amacıyla kullandıkları belirtilmiştir. Kadınların el dokuma örneklerinden kilim, çadır, halı ve heybelerin nakışlarla süslediği görülmüştür. Çadır duvarlarına asılmış veya yere konulmuş malzeme heybeleri mevcuttur. Nakışlı çuvalların içine hububat, yün, hayvan yemi, tuz ve giyecek konulmaktadır. Çadır dışında hayvanların sırtında eşya taşıyabileceği heybeler dokunmuştur (Diyarbakirli, 1972, s. 55).

Türklerin tarihi kaynaklardaki halk sanatlarından edinilen bilgiye göre çantalar torba, çıkın, kılıf, heybe, zembil, kese gibi değişik isimler altında toplanmaktadır. Selçuklu ve Osmanlı dönemi çanta örnekleri keçe, deri gibi sanatların gelişmesi sebebiyle varlığını sürdürmüştür. Aynı zamanda Selçuklular dönemindeki Ahilik ve Osmanlılar döneminde Loncalar teşkilatlarının olması sebebiyle çantanın çeşitli biçimlerde varlığını koruduğu bilinmektedir (Çeliker, 2011: s. 4). Hem Selçuklu hem de Osmanlıda kadınlar ve erkekler çantaları para altın ve mektup taşımak amacıyla kullanmışlardır (Çetiner, 2020: s. 63).

Cumhuriyet dönemi ve daha sonrasında batı modası takip edilmiş, çanta modellerine uygulanmıştır. Çağın gelişmesi ve teknolojinin ilerlemesiyle çeşitli çanta modelleri ortaya çıkmıştır. Deri ve tekstil sanayinin ilerlemesi ile çanta yapımında kullanılan malzemelerde çeşitlilik artmıştır. Sanayi alanında çanta büyük bir yere sahip olmuştur.¹¹

2.3. Çanta Çeşitleri

Geçmişten günümüze üretilip kullanıldığı bilinen pek çok çantanın varlığı, bugün müze ve koleksiyonlarda bulunan örneklerden anlaşılmaktadır. Çantalar, her dönemde farklı tip ve malzemeler kullanılarak yapılmış, bu çeşitlilik sonucunda çantaların alt grupları oluşmuştur.

2.3.1. Yapımında Kullanılan Malzemeye Göre Çanta Çeşitleri

Kullanılan malzemeye göre çantalar, yedi alt grupta toplanmıştır. Bunlar arasında;

1. Deri Çanta
2. Kumaş Çanta
3. Metal Çanta
4. Hasır ve Kamış Çanta
5. Pul ve Boncuk Çanta.¹²
6. Keçe Çanta
7. Plastik Çanta bulunmaktadır (Laçinkaya,2019: s.15).

1. Deri Çanta

Deri çanta yapımında dana derisi kullanılsa da farklı hayvanların derilerinden yapılan çantalar vardır. Dayanıklılık bakımından genelde bu çantalar tercih edilmektedir(MEGEP,2007: s. 5), (Görsel 13).

¹¹ <https://tekstilbilgi.net/canta-hakkinda-bilgiler.html> Erişim Tarihi: 09.03.2020

¹² <https://cantaninicadi.wordpress.com/2014/12/09/cantanin-gecmisten-bugune> Erişim tarihi: 30.03.2020.

Görsel 13. Deri çanta

2. Kumaş Çanta

Çadır bezi (canvas), kot, pamuk, ipek, saten, kadife gibi kumaşlardan imal edilmiş çantlardır. Örne ve dokuma kumaşlar olarak kendi içerisinde iki alt gruba ayrılmıştır (Laçinkaya,2019: s.15), (Görsel 14).

Görsel 14. Kumaş çanta

3. Metal Çanta

Metal çanta: yapımında metal malzemelerin çoğunlukta olduğu ve genellikle küçük ebatlarda tasarlanmış olup, elde taşınabilen çantlardır (MEGEP, 2007: s. 5), (Görsel 15).

Görsel 15. Metal Çanta.

4. Hasır ve Kamış Çanta

Hasır, rafya ya da söğüt kerestesi gibi malzemelerden üretilmiş ve çoğunlukla yazın plajlarda veya piknik gibi organizasyonlarda kullanılmaktadır (Laçinkaya, 2019: s.15), (Görsel 16).

Görsel 16. Hasır Çanta

5. Pul ve Boncuk Çanta

Aksesuar süslemede kullanılan pul ve boncuklar çanta süslemede yerini almaktadır. Gece kullanılabilen bir çanta türüdür. Çeşitli pul ve boncuklarla çantalar üzerinde değişik motifler kullanılarak süsleme yapılmaktadır. Renkli boncuklar uzunlu kısıklı camdan boncuklar ve farklı pullar çanta yapımında yerini almaktadır¹³(Görsel 17-18).

Görsel 17. Boncuk Çanta

Görsel 18. Pul Çanta

6. Keçe Çanta

¹³ <https://cantaniniciadi.wordpress.com/2014/12/09/cantanin-gecmisten-bugune/>
tarihi:30.03.2020.

Keçe çanta: Sert bir malzeme olan keçenin şekillendirilerek astarlama yapılmadan kullanılmasıyla ortaya çıkan çantalar. Portföy, omuz, el ve sırt çantalarında bu malzeme çeşidi kullanılmıştır (Laçinkaya,2019: s.15). Keçe, yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kumaşa verilen addır¹⁴ (Görsel 19).

Görsel 19. Keçe Çanta.

7. Plastik Çanta

Plastik çanta: Kalın muşamba vb. gibi ürünlerin çoğunlukla kullanıldığı günümüzde bu çanta tipi şeffaf bir yapıya sahip olduğu belirtilmektedir (Laçinkaya,2019: s.15), (Görsel 20).

Görsel 20. Plastik Çanta.

2.3.2. Kullanılan Yere Göre Çanta Çeşitleri

Kullanım amacına göre çanta çeşitlerini Laçinkaya çalışmasında on gruba ayırmış ve tanımlamalarını yapmıştır. Laçinkaya'nın kullanım amacına göre çanta çeşitlerinin tanımlamaları bu araştırmada kullanılmıştır.

1.Gece Çantaları

¹⁴<https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi:5.01.2022

- 2.Omuz Çanta
- 3.El Çantası
- 4.Sırt Çantası
- 5.Bilek Çantası
- 6.Bel Çantası
- 7.Organizer Çanta
- 8.Alışveriş Çantası
- 9.Spor Çanta
- 10.Evrak Çantası
- 1.Gece Çantaları**

Gece çantası, elde, omuzda ve bilekte taşınabilen, genelde şık ve resmi giyimleri tamamlaması için tasarlanmış çantlardır (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 21).

Görsel 21. Gece Çantası

2. Omuz Çantası

Askı aparatı ile omuzda taşınan çanta tipidir. (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 22).

Görsel 22. Omuz Çantası

3.El Çantası

El çantası sapı olan ve sap uzunluğu elde tutulmak için tasarlanmıştır (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 23).

Görsel 23. El Çantası

4.Sırt Çantası

Sırt çantası sırtta takılabilecek tarzda içerisi geniş bir ya da iki saplı şekilde üretilen çantalardır(Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 24).

Görsel 24. Sırt Çantası

5.Bilek Çantası

Bilek çantası zarf veya cüzdan şeklinde bileğe göre tasarlanmış çantalardır (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 25).

Görsel 25. Bilek Çantası

6.Bel Çantası

Bel çantası içerisi küçük olan, genelde küçük malzeme konulan telefon, cüzdan, anahtar gibi malzemeleri taşımada kullanılan çantalardır. (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 26).

Görsel 26. Bel Çantası

7.Organizer Çanta

Organizer çanta farklı boyutlarda cep ve bölümleri olan malzemeleri ayırmaya ve taşımaya yarayan çantalardır. (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 27).

Görsel 27. Organizer Çanta

8.Alışveriş Çanta

Alışveriş çantaları, genellikle iki sapa sahip, naylon veya kumaş gibi malzemelerden üretilen ve fermuarsız olarak kullanılan çanta tipidir. (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 28).

Görsel 28. Alışveriş Çantası

9. Spor Çanta

Toplumların değişimiyle birlikte kullanım, ihtiyaç ve süsleme eşyalarının çoğu da değişikliğe uğramıştır. Spor çantalar, moda göre kullanılmakta olup, süsleme amaçlı kullanılan malzemeler fantezi de olabilmektedir. Genellikle iş, seyahat, eşya, pazar, turistik çantalar bu grupta yer almaktadır. Bu çantalar, günlük kıyafeti ve spor giyimi tamamlamaktadır (Megep,2008:4). Holdall çanta tipini andıran, valize benzer ve genellikle dikdörtgen boyutlarda geniş hazneye sahip çanta çeşididir. (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 29).

Görsel 29. Spor Çantası

10.Evrak Çantası

Evrak çantası, körüklü olarak üretilen yaygın modellerinde elde taşımak için bir sapa ve kapaklı kapama modeline sahip olan çanta tipidir (Laçinkaya, 2019: s.16), (Görsel 30).

Görsel 30. Evrak Çantası

3.SERAMİK SANATINDA ÇANTA FORMU

Metal ve alaşımları dışında, anorganik maddelerin oluşturduğu bileşimlerin, çeşitli yöntemler ile şekil verildikten sonra, sırlanarak veya sırlanmayarak sertleşip dayanıklılık kazanıp daha sonra da pişirim aşamasından geçtikten sonra elde edilen malzemeler seramik olarak adlandırılmaktadır (Okumuş, 2013: s.1). Seramik sanatı kil, kaolen, feldspat, kuvars gibi malzemelerin belli oranlarda karıştırılıp seramiğin farklı biçimlerde şekillendirilip yüksek sıcaklıklarda pişirilmesiyle elde edilen eserlerin oluşturduğu sanat dalıdır (Erman, 2012: s. 20).

İnsanlığın var olmasıyla birlikte keşfedilen çanak çömlek yapımının muhtemelen rastlantı sonucu geliştiği sanılmaktadır. Hopper'a göre gelişimin iki temel teorisi vardır. Toprağın ateş çukurlarının etrafında nasıl piştiğine ilişkin gözlemlerden, ardından çömlek yapma ve ateşleme deneylerinden ortaya çıkmış olabileceği varsayımlar arasında olabilmektedir. Öte yandan, kil kaplı sepetlerin kazayla yanmasından seramiğin oluşumunun gerçekleşmiş olabileceği düşünülmüştür (Hopper, 1986: s.3).

“Seramik teknolojisi geliştikçe seramiğin teknolojik anlamda kullanım alanı da genişlemiştir. Günümüzde gerek kullanılan hammaddelerin çeşitlilik ve teknik özellikleri gerekse şekillendirme, dekorlama, sırlama pişirme aşamalarında gelişmiş teknolojilerle üretilen, oldukça fazla kullanım alanına sahip olan seramik ürünler, geçmişte olduğu gibi günümüzün ve geleceğin vazgeçilmez malzemesi konumuna gelmiştir”(Okumuş, 2013: s.2).

Bir nesnenin algılanan tüm öğelerinin kendine özgü düzende sıralanması sonucunda oluşan bütün form olarak adlandırılmaktadır. Biçim sözcüğü form ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Genellikle nesnelerin iki boyutlu biçim özelliği “şekil” sözcüğüyle karşılanmaktadır. Form (biçim), nesnelerin dış görünüşlerini yansıtmaktadır. Form, nesnenin kullanılacak yer, amacı ve işlevi doğrultusunda değişim gösterebilir (Önder, 2017: 99).

Pişmiş toprağın, ilk olarak depolama amacıyla kullanılan kap-kacak ve küpler şeklinde günlük hayatın içine girdiği bilinmektedir. Dinsel törenlerde simgesel anlamlar taşıyan idoller; aydınlatmayı sağlayan kandiller; haberleşme ve belgeleme işlevi olan tabletler; tuğla, kiremit, suyolu ve künk gibi mimari elemanlar; takılar ve

süs eşyaları, çanak-çömlek, ocak gibi gündelik kullanım eşyaları; ölü küllerinin saklandığı kaplar ve lahitler seramiğin sayısız formlarından bazılarını oluşturmaktadır (Erman, 2012: s. 20). Seramik sanatında birçok kavrama yer verilmiştir. Seramik çalışmalar, sanatçının çevresinde gördüğü varlıklardan ya da hayal, duygu ve düşüncelerinden yola çıkarak seramik çamurunu şekillendirip kullanmak ya da görsel açıdan sergilenen mekânlarda sanat eserleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için kendi yaptıkları nesnelere kullanmışlardır. İhtiyaçların artması ve çeşitlenmesiyle nesnelere makineler aracılığıyla yapılmıştır. Nesnelere yapımından bu yana çeşitli anlam taşımaktadırlar. Zamanla işlevlerinin dışında taşıdıkları anlamlar insanların değer yargıları ya da bilgisi doğrultusunda değişebilmektedir. Bir nesne toplumlarda veya tek bir kişide farklı anlamlar taşıyabilmektedir, bu sayede nesnelere kendine geniş anlamlar yüklemiştir. Tüketimin artmasıyla nesnelere işlevi dışındaki anlamlarının haricinde gösterge değerleri ortaya çıkmış ve topluma nesnelere üzerinden mesajlar verilmiş ve insanlar nesnelere üzerinden verdiği mesajlarla sosyal ilişkilerini devam ettirmişlerdir (Aslan, 2010: s. 1).

İnsan hayatında nesnelere önemli bir yere sahiptir. Çeşitlilikleri nedeniyle kullanım alanları da artmıştır. Günlük kullanılan nesnelere biri olan çanta bu çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır. Çanta formunun seramik sanatındaki yeri; işlevsel olmayan ve işlevsel olarak iki ana gruba ayrılarak incelenmiştir.

3.1. İşlevsel Çanta Formları

Türk Dil Kurumu sözlüğündeki tanıma göre işlev, “*Bir nesne veya bir kimsenin gördüğü iş, iş görme yetisi, görev, fonksiyon*” olarak tanımlanmaktadır. Neolitik Çağdan Endüstri devrimine kadar geçen zaman içerisinde seramik çalışmalar çoğunlukla temel ihtiyaca yönelik üretilmiştir. Endüstri devriminden sonra teknolojinin gelişmesiyle birbirinin aynısı seri olarak üretilen seramik formlar işlevsel amaçlı temel ihtiyaca karşılık vermiştir (Aygün-Zümrüt, 2020: s.360).

“Temel ihtiyaca yönelik üretilmiş seramik objeler, sanatçılar tarafından gerektiğinde işlevi de bünyesinde barındırarak yeni bir ifade aracı, bir sanat eseri olarak izleyiciyle buluşmuştur. Seramikte işlevi yok saymak için temelde dört yöntem kullanılmıştır. Bunlar; nesnenin malzemesi veya

boyutunu değiştirmek, yüzeyinde küçük değişiklikler yaparak yeni bir nesne oluşturmak ya da bağlamından kopartarak onu yeni bir mecraya taşımadır. Her ne şekilde olursa olsun sanatçılar tarafından kullanılan bu yöntemler ile algımızda işlevsel özellikleriyle varlık gösteren formların artık kişisel, sosyal, toplumsal, politik vb. Çeşitli tavır ve düşüncelerin aktarımında aracı oldukları açıkça görülmektedir”
(Aygün-Zümrüt, 2020: s. 367).

Seramik formlar insanların günlük ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılmışlardır Bunlar anak, çömlek, testi, bardak ve benzeri klasik seramik biçimlerdir. Temel işlevleri sıvı ya da katı bir maddeyi taşımak, depolamak, pişirmek, servis etmek olan bu kaplar, zaman içinde ihtiyaca bağlı olarak çeşitlendirilmiştir (Er-çizer, 2013: s.75).

Geçmişten gelen seramiklere bakarak onların oluşumlarını ve yaratıcılarının ihtiyaçlarını öğrenerek ilgi duyulan kültürler ile kendi eserlerimiz arasındaki benzerlikler veya düşünce farklılıkları saptanmaktadır. Biçimi ve onu yaratan, kontrol eden kişilerin amacı, çalışmalarının oranlarının farkındalığıyla her bir çömlekçinin gitmesi gereken farklı yönü bulabilmektedir. Kullanım ve kullanılışlık analizi yoluyla bize yardımcı olacak parametreler (alacağı değer için işlevi değişen) belirlenebilmektedir (Hopper, 1986:s.12).

Tasarım analizi, bir nesneyi hem arzuya hem de ihtiyaca göre işlevsel hale getirmek için gereken düşüncelerle ilgilenmektedir. Bir nesneyi diğerinden daha verimli yapabilmek için tasarım analizi kullanılmaktadır. Pratiklik işe yarayan nesnelere yapmak için somut yaklaşımdır. Arzu edilen amaçları sağlayan şey işlevsel nesnelere ayrıntıları ve kilin işlenmesindeki düşüncelerdir. Işlevsel anak çömlek tasarımıda yoğun bir düşünceye ihtiyaç duymaktadır. Bu düşüncenin gerçekleşebilmesi için eser ortaya ıkımadan önce yapma becerisi önemli hale gelmektedir (Hopper, 1986: s.129).

İlk insanlar tarafından yapılmış olan çanak, çömlek gibi işlevsel formlar sadece kullanım amacına yönelik olarak üretilmiş, zamanla dekor ve renk gibi özellikler ile seramik bünyenin yüzeyleri süslemiştir. Biçimsel bazı detaylar seramik formlara eklenmiştir, bunlar seramiği kaldırmaya ve tutmaya yarayan aynı zamanda

plastik değerler katan kulplar olmuştur. Bu detaylar seramik sanatı içerisinde devrim niteliğinde olduğu ifade edilmiştir (Er-Çizer, 2013:s.77).

“İşlevsel simge biçim seramikte, sanatçı özgürdür. Seramiğin klasik biçimini alır, onu yorumlar ve simgeleştirir. Her klasik seramik biçim, simge biçime dönüşebilir. Klasik seramik simge biçimin, işlevsel simge biçime dönüşümünde, ana form, yani klasik seramik biçim net olarak algulanır” (Er-Çizer, 2013: s.77).

İlk insanlar için öncelikle işlevsellik önem taşımıştır. Yaptıkları her şey, doğa verilerinden yola çıkılarak oluşturulan doğa taklidi ürünler olmuştur. İnsanoğlu hayal gücünü ilk olarak doğa nesnelere ve doğa güçlerinden ilham almıştır. Buna bağlı olarak ilk nesnelere doğal biçim ve formlardan yola çıkılarak yapılmıştır. Bu benzerlik anlayışı tüm sanat tarihi boyunca insanı en çok ilgilendiren ve birçok sanat eserinin özünü oluşturmuştur Nesne, form ve biçim yaratılmış olandır ve insanoğlu bunlara bağlı kalarak çalışmalar yapmıştır (Alp, 2009: s. 7). Günümüzde seramik formun estetik değerinin olması ve sanatçının üslubuna ilişkin öğeler barındırması, çalışmayı değerli kılmış ve sanat eseri kategorisinde değerlendirilmiştir (Er, 2011: s.7).

Seramik sanatında işlevsel olarak ele alınan çanta formu avize, bardak, bozuk para cüzdanı, çaydanlık, kâğıt para kutusu, kavanoz, kumbara, lavabo, saksı ve vazo olarak on ayrı alt başlıkta toplanmıştır. Bu başlıklar aşağıda alfabetik sıra gözetilerek örnekler ile birlikte anlatılmıştır.

3.1.1. Çanta Formlu Avizeler

Farsça avize "*asılı şey, küpe, takı*" sözcüğünden geldiği bilinmektedir. Farsça sözcük Farsça *āvīxtan, āvīz* "*asmak, asılmak, sarkmak, salınmak*" fiilinden türetilmiştir. Günümüzde avize sözcüğü tavana asılan, şamdanlı, lambalı, billûr, cam veya metal süslü aydınlatma aracı olarak tanımlanmaktadır.¹⁵

Seramikten yapılmış olan çanta formlu parlak beyaz renkte avize Baldessari & Baldessari' nin portresi olarak tasarlandığı söylenmektedir. Bu tasarım tavan lambası veya masa/zemin lambası olarak kullanılabilir. Tavan ile bağlantısını sağlayan metalden kömür grisi bir tutacak kısmı bulunmaktadır. Avize ışığı masaya

¹⁵ <https://www.etimolojiurkce.com/kelime/avize> Erişim tarihi: 16.01.2022

veya zemine yerleştirmek için ayarlanabilmektedir. Parlak beyaz çanta ve küresel bir abajur görünümlüdür.(Sızlı, 2021: s.29), (Görsel 31).

Görsel 31. anta Formlu Parlak Beyaz Seramik Avize

3.1.2. anta Formlu Bardaklar

Arkeolojik yayınlarda kenarı çoğunlukla dışa doğru açılan, ağız veya gövde genişliği kap yüksekliğinden az olan, ağız çapı da genellikle 15 cm den daha geniş olmayan kaplara “bardak” adı verilmektedir (kse, 1999: 57). Su vb. sıvı maddeleri içmek için kullanılan ve genellikle camdan yapılan kaplar bardak ismi ile kullanılmaktadır (nder, 2017: s.152). Günümüzde bu tip kaplara ayrıca kupa kelimesi de sıklıkla söylenmektedir. Ancak “kupa” kelimesi ağız genişliği derinliğinden çok olan ve bir kaideye sahip olan formlar için uygun bir kelime olması sebebiyle, tezde bardak kelimesinin kullanılması daha uygun olacağı kanısına ulaşılmıştır (kse, 1999: 58).

anta formunda kahve ya da çay bardakları Trk Uhome Sanat ve El Sanatları CO. Ltd şirketi tarafından üretilmiştir (Görsel 32-33). Bardaklar farklı renklerde sırlar ile sırlanmış kulpları altın rengine boyanmıştır.

Görsel 32. anta Formlu Bardaklar

Görsel 33. Çanta Formlu Seramik Kahve Fincanı ve Tabakı

Kimi seramik çanta formlu bardaklar tabakları ile birlikte tasarlanmıştır (Görsel 33). Bu bardak ve tabak kombini aynı biçimlerde süslenmiştir. Çanta tipli bardak ve tabak Liling Esion seramik imalat şirketi tarafından imal edilmiştir.

3.1.3. Çanta Formlu Bozuk Para Cüzdanları

Bozuk para cüzdanları, madeni paraları koymak ve muhafaza etmek için kullanılan çeşitli malzemelerden üretilmiş, küçük boyutlu kaplar olarak tanımlanmaktadır (M.E.B. 2007: s. 3).

Seramik çantaların en küçük biçimlerinden olan bozuk para cüzdanları genellikle porselen malzemedен yapılmıştır. Porselen çanta cüzdan, kutu olarak da adlandırılmaktadır. Bozuk para cüzdanı antika eser olarak değerlendirilmektedir. Porcelain Art imzalı olan bozuk para cüzdanlarının bağlantı yerleri metal malzemedен yapılmıştır. Cüzdanın porselen olan yüzeyi el boyaması çiçek motifleri ile süslenmiştir (Görsel 34).¹⁶

Görsel 34. Porselen Çanta Kutu, Boyu: 5x4cm, Y: 5cm

¹⁶ <https://www.aidantik.com/Art-Porcelain-imzali-porselen-canta-kutu-Y-5cm,PR-1030.html> Erişim tarihi: 14.06.2020

Görsel 35. Porselen Çanta Kutu, Boyu:5x4cm Y:4cm Taban ölçüsü: 5,3x3cm.

Bozuk para cüzdanlarının bir başka örneğini üçgen formuna benzeyen, yine Porcelain Art imzalı eserdir (Görsel 35). Porselen yüzey el boyaması gül motifleri ile bezenmiştir.¹⁷ Her iki örneğin de yapım tarihi 1800 yıllara dayanmaktadır ve ilk seramik çanta formlarına örnek teşkil etmektedir.

3.1.4. Çanta Formlu Çaydanlıklar

Çaydanlık sözcüğü “*içinde çay pişirilen kaptır*” olarak tanımlanmaktadır (TDK Sözlüğü, 1988: s. 285). Çay kültürünün bir parçası olan çaydanlık, çay hazırlamada, pişirmede kullanılan genelde iki parçalı, metal, cam, seramik gibi malzemelerden yapılan pişirme gerecidir (Kurt, 2020: s. 68). Genellikle iki parçadan oluşan çaydanlık formlarının alt kısmı daha büyük yapılmaktadır. Her iki parçanın üzerinde geniş bir ağız ve bu ağız örtmeye yarayan bir kapak bulunmaktadır (Güneş, 2012: s. 240).

İlk seramik çaydanlık örneklerine Çin’de rastlanmıştır. Ticaret yollarının bulunmasının ardından seramik çaydanlıklar, önce Avrupa’ya, ardından tüm dünyaya yayılmıştır. Çaydanlık formu çay içme geleneği ile yakından ilişkilidir ve seramik sanatında kayda değer bir yer edinmiştir (Er, 2015: s.52).

Seramik sanatçısı Meryl Ruth seramik çantalardan yola çıkarak çanta görünümlü çaydanlıklar çalışmaktadır. Sanatçı, çaydanlık biçimli çantalara kapak, kulp, emzik eklemiş, böylece seramik çantalar işlevsel hale gelmiştir. Çanta çaydanlıklarda çeşitli teknikler kullanılmıştır (Görsel 36)¹⁸

¹⁷ <https://www.aidaantik.com/Art-Porcelain-iznali-porselen-canta-kutu-Y-5cm,PR-1030.html> Erişim tarihi: 14.06.2020

¹⁸ http://www.merylruth.com/index_files/serengetisatchel.html. Erişim tarihi: 16.01.2020

Görsel 36. Meryl Ruth, Seramik Çantalar, 2003-2008

İnsanların günlük ritüellerinde kullandıkları nesnelere seramik çalışmalarına uygulayan Meghan Bernard ilhamını doğadan aldığını ifade etmiştir. Çaydanlık formlarında dram ve mizahı kullanmıştır (Görsel 37).¹⁹

Görsel 37. Meghan Bernard, Çanta Formlu Çaydanlıklar

¹⁹<https://www.meghanbernardpottery.com/#/teabags/> Erişim tarihi:9.12.2021

3.1.5. Çanta Formlu Kâğıt Para Kutusu

Seramik çanta formunda üretilmiş olan aşağıda görselleri bulunan örneklerin tam bir tanımlaması yapılamamıştır. Bunun sebebi kâğıt paraların 17. yüzyılın sonlarında bulunmasından kaynaklı olabilir.²⁰ Günümüzde her alanda yeni düşünce biçimleri popüler hale gelmiştir. Üreticiler ve sanatçılar tarafından yeni fikirlerle tasarımlar yapmak hem satış olanağı açısından hem de insanlar tarafından tanınabilme olanağı sağlamıştır. Bu tasarımlardan birisi de Elvira Glutting Ziebert' in çanta formunu kullanarak para koymak için küçük boyutlarda yaptığı tasarımlardır (Görsel 38). Yaklaşık 5 cm yüksekliğinde olan seramik kâğıt para kutuları, renkli sırlarla sırlanmıştır.

Görsel 38. Elvira Glutting-Ziebert, Çanta Formlu Para ve Kupon Hediye.

3.1.6. Çanta Formlu Kavanozlar

Yunanca “*kabanos*” kelimesinden türediği düşünülen kavanoz sözcüğü, içine yiyecek, ilaç ve çeşitli maddeler konan kap anlamına gelmektedir. Farklı malzemelerden yapılabilen, ağız geniş, enine nazaran boyu daha fazla olan, çeşitli büyüklükte kapaklı ya da kapaksız kap olarak tanımlanmaktadır.²¹

Günümüzde çanta formu kullanılarak seramik malzeme ile üretilmiş kurabiye kavanozları bulunmaktadır. Pişmiş ürünleri saklamak için üretildiği düşünülen bu kaplar aynı zamanda görsel açıdan da farklı bir görünüm oluşturmaktadır. Konulan ortama renkli bir hava katacak dekoratif bir öğedir. El boyaması olan seramik çanta kavanozları ayrıca kurabiye, reçelli turta, bisküvi ve daha fazlasını saklamak için kullanılabilir (Görsel 39).²²

²⁰ <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/d189b219-fe71-40bf-9754-6a5f7d0a65eb/KagitParaTarihce.pdf?MOD=AJPERES> Erişim tarihi: 16.01.2022

²¹ <http://www.lugatim.com/s/kavanoz> Erişim tarihi: 15.01.2022

²² <https://www.busyboo.com/2010/10/27/cookie-jars-handbag/> Erişim tarihi:23.12.2021

Görsel 39. Kurabiye Kavanozları

3.1.7.Çanta Formlu Kumbaralar

Para biriktirmek için kullanılan, bozuk veya kâğıt para atılabilmesi için deliği olan, metal, seramik, plâstik gibi birçok malzemeden ve çeşitli formlardan üretilen formlara kumbara ismi verilmektedir.²³

Çevreye zarar vermeyen, tamamen doğal yollardan elde edilen maddelerden oluşan seramik kullanılarak hazırlanan çanta formlu kumbaralar, özgün tasarımıyla dikkat çekmektedir. Bu modern kumbara, kişisel aksesuar kullanımında fark yaratan ürünleri tercih edenler için de hediye alternatifini olma özelliği taşımaktadır (Görsel 40).²⁴

Görsel 40. Çanta Formlu Kumbara

²³ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kumbara> Erişim tarihi:15.01.2022

²⁴ <https://www.markabul.com/mudo-concept-canta-formlu-kumbara-p1893/> Erişim tarihi:11.05.2020

Görsel 41. Çanta Formlu Kumbara

Çanta formlu seramik kumbaraların genellikle el yapımı olduğu ve renkli sırlar ile kaplandığı görülmüştür. Bozuk para atmak için kullanılan kumbaraların içlerinden parayı alabilmek için çanta formunun alt kısmına bir açıklık yapılmıştır. Bu açıklık paranın düşmemesi için farklı bir malzeme ile kapatılmıştır (Görsel 41).

3.1.8. Çanta Formlu Lavabolar

Lavabo, üzerinde su muslukları bulunan, porselen, emaye, sac gibi çeşitli malzemelerden yapılabilen, el, yüz, bulaşık yıkamaya yarayan, çukur yer veya eşya olarak tanımlanmıştır.²⁵ Lavabo kelimesi Türkçe ‘de el yıkama leğeni olarak tabir edilmektedir. Fransızca lavabo kelimesi “*Kutsal Perşembe*” olarak adlandırılan ayinde rahibin ellerini yıkadığı kâse olarak geçmektedir. Fransızcadan Türkçe ’ye geçen sözcüğün Latince anlamı "*yıkayacağım*" olarak çevrilmiştir. Bu sözcük Latince lavare, laut- "*yıkamak*" fiilinden türetilmiştir (Hassan, 2020: s.45).

Günümüz seramik sanatında lavabonun çok çeşitli biçimlerde üretildiği bilinmektedir. Bu çeşitlilik çanta formunun kullanılmasında da anlaşılmaktadır (Görsel 42).

İşlevsel seramik çanta lavabo örneği bavul şeklinde tasarlanarak banyoda kullanılabilen özellikler yüklenmiş ve ayrıca çağdaş bir görünüm kazandırılmıştır (Görsel 42). Bu çanta gerektiğinde kapatılarak makyaj tezgâhına dönüşebilen bir lavabo sistemidir. Musluklar katlanabilir olması sebebiyle kapaklar hızlı bir şekilde

²⁵ <https://kelimeler.gen.tr/lavabo-nedir-ne-demek-210094> Erişim tarihi: 14.01.2022

kapatılabilmektedir. Lavabonun yan yüzeyleri deri ile kaplanmıştır. Yanlarda eşya koyabilmek için göz bulunmaktadır. Açılabilen küçük ahşap bölmede pratik bir makyaj aynası bulunmaktadır. İşlevsel tasarımlı lavabo bu özelliklerinden dolayı dinamik bir yapıya sahiptir.²⁶

Görsel 42. Gianluca Paludi “mybag”

3.1.9. Çanta Formlu Saksı

Saksı kelimesinin, Eski Türkçe' de "kil" anlamına geldiği söylenmektedir. Eski Türkçe olduğu düşünülen saksı sözcüğü “sasık” sözcüğünden türemiştir. Saksı kelimesi Dîvânu Lugâti't-Türk (1070) adı tarihi kaynakta “sağsı/saksı” “topraktan yapılmış çanak” olarak telaffuz edilmiştir. Günümüzde saksı kelimesi pişmiş toprak malzemeden yapılmış ve belirli bir sıcaklıkta pişirilmiş, içine toprak konularak çiçek yetiştirilebilen kaplar olarak tanımlanabilir.²⁷

Seramik çanta formlarından oluşturulan saksı biçimli formları çalışan sanatçılar bulunmaktadır. Miloslav Tuhy, çanta formlu saksılarını klasik çömlek çamuru ve şamot kili kullanarak çalışmıştır. Çalışmalarını 1100°C. de fırınlayan sanatçı, eserlerini hem iç hem de dış mekânda kullanılabildiğini belirtmiştir (Görsel 43).²⁸

²⁶ https://www.archiproducts.com/en/products/olympia-ceramica/sectional-vanity-unit-with-integrated-washbasin-my-bag-vanity-unit_154027 Erişim tarihi: 08.12. 2021

²⁷ <https://turkcenedemek.com/kelime/saks%C4%B1/> Erişim tarihi:16.01.2022

²⁸ <https://www.mtkeramika.cz/?fbclid=IwAR2bDdE4IZwzNR5IUZMGf7McYZnV8v-Qd9Fhf0eB2EPjTap06NsV1bu4Vio> Erişim tarihi:14.09.2020

Görsel 43. Miloslav Tuhy, İç Mekân ve Dış Mekânda Kullanılabilecek Çanta Formlu Saksılar

Yine çanta formlu saksılara örnek teşkil eden ve grafik sanatlarıyla geçmişini olan Águeda Zabisky, seramik malzeme ile çok çeşitli biçimlerde tasarımlar oluşturmuştur.²⁹ Bu formların kimi tek, kimi ise grup halinde yapılmıştır (Görsel 44).

Görsel 44. Águeda Zabisky, Duvar Keseleri

²⁹ <https://www.ateliedavila.com.br/sobre> Erişim tarihi:29.03.2020

Zabisky, birbirinden farklı saksıları ayrıntılı olarak işlemiştir. Çantaların dikey düzlemlerde paneller oluşturarak dekor yapılabileceğini; bahçenin küçük köşesinin veya ev içerisinde kapıların süslenilebileceğini ifade etmiştir.³⁰

3.1.10. Çanta Formlu Vazolar

İtalyancadan türetildiği düşünülen ve Türkçe’ye buradan geçmiş olan vazo sözcüğü günümüzde, içine çiçek konulan kap olarak bilinmektedir (Önder, 2017: s. 347). Gövde genişlikleri, gövde yüksekliklerinin yaklaşık iki katı kadar olan, ağız çapları gövde genişliğinin yarısından az, boyunlu ya da boyunsuz, kulplu ya da kulpsuz kaplar, bazı yayınlarda “vazo” olarak adlandırılmaktadır (Ökse, 1999: s. 62). İçine süsleme amaçlı çiçek yerleştirilen metal, cam ve seramikten yapılan kaplara da vazo kelimesinin kullanılmaktadır (Sözen-Tanyeli, 2012: s. 316).

Agueda Zabisky seramik çantaları vazo, saksı ve içerisine gündelik eşyaları koymaya yarayan dekor amaçlı iç mimaride kullanılabilen bir malzeme olarak çalışmıştır. Sanatçı, çalışmalarının kullanım amacını “*hayal gücünüzün cesaret etiği gibi kullanabilirsiniz*” diye ifade etmiştir. Sanatçı seramiklerini el yapımı ve birbirinden farklı çalışarak yapmaktadır (Görsel 45)³¹

Görsel 45. Agueda Zabisky, Çantalar, 2003-2010

Susan Wills, çalışmalarının günlük kullanımda neşeyi kapsayan bir diyalog başlatması umuduyla güçlü bir tasarım ve benzersiz bir görsel unsur yaratmaktadır. Çalışmalar kil levhalardan elle şekillendirme tekniğiyle uygulanmış olup çalışmalarını genellikle elle bağlanmış rattan (tropikal bölgede yetişen ağaç türü) kulplar, eskitilmiş çelik düğmeler ve el yapımı dekoratif öğelerle vurgulamıştır (Görsel 46).³²

³⁰ <https://www.ateliedavila.com.br/sobre> Erişim tarihi: 29.03.2020

³¹ <https://www.ateliedavila.com.br/bolsas-de-ceramica> Erişim tarihi:29.03.2020

³² <https://www.artfulhome.com/artist/Susan-Wills/7627> Erişim tarihi: 16.01.2020

Görsel 46. Susan Wills, Sepet Çantalar, 'Altın Saat' 'Haşhaş Sepeti', 'Kırmızı Sepet', 'Yapımcı İşaretleri', 12 cm, 7.25cm, 4cm

Görsel 47. Martha Grover, Sepet Formunda Vazolar

Martha Grover işlevsel nesnelere yönelik çalışmalara yönelmektedir. İşlevsel nesnelere etkileşim deneyimini geliştirmeye çalıştığını ve her porselen parçayla temas halindeyken kullanıcıya bir zarafet duygusu yaratmaya çalıştığını ifade etmiştir. Çalışmalarında kadın figüründen esinlenerek kıvrımlar oluşturmuş ve

zeminde ağırlıksız hareket eden bir dansçının hareketlerini yansıtmıştır (Görsel 47)..³³

Görsel 48. Porselen; Çanta Formlu Vazo, Fransız Yapımı Antika Çanta, 1875-1900.

19. yüzyılın sonlarında, halat şeklinde kulpları, renkli çiçek dekorasyonu, kobalt mavisi ile boyama yapılmış ve yaldızlı süslemeli bir el çantası şeklinde bir Fransız yapımı porselen vazo antika olarak müzayede de sunulmuştur (Görsel 48)..³⁴

Görsel 49. Nordic Morandi, Seramik Çanta Vazolar

Nordic Morandi'nin Rari Luxuries adlı aile işletmesindeki ev dekorasyon çalışmalarından biri olan el yapımı çanta formlu vazo çalışmaları, taze çiçekler yerleştirmekten başka dekor amaçlı da kullanılmaktadır (Görsel 49).

³³<https://www.marthagrover.com/about> Erişim tarihi: 11.12.2021

³⁴<https://www.prices4antiques.com/Porcelain-French-Vase-Handbag-Form-Floral-Rope-Handles-14-inch-E8990629.html> Erişim tarihi: 16.06.2020

3.2. İşlevsel Olmayan Çanta Formları

İşlevsel olmayan seramik formlar tüm şekillendirme yöntemleriyle şekillendirilebilen genellikle işlevselliği bulunmayan, seri üretimi olmayan, toplumun kültür düzeyini, dinsel inancını, duyarlılığını ve davranışlarını kısaca güncel yaşamlarını yansıtan seramik malzemenin bütün olanaklarını kullanarak bugünkü kavramıyla özgün ve estetik yaratıcılığı ifade biçimi olarak tanımlanmaktadır (Yardımcı-Alkan, 2021: s. 59). İşlevsel olmayıp seramikler daha çok bulunduğu yere göre, örneğin; iş yerinde, evde, bahçede, alışveriş merkezlerinde, buna benzer iç ve dış mekânlarda görsel sergileme amaçlı yapılmış eserlerdir.

Seramiğin geleneksel, dekoratif ve işlevsel üretim mantığını dışlayan Picasso, Matisse ve Miro malzemenin bireysel, estetik, biçimsel ve düşünsel yorumlarını ortaya koymada, sanatçıya sağladığı ifade imkânlarını görmüş ve ortaya koydukları “*Modern Seramik Sanatı*” örnekleriyle seramiğin bu ayrıcalıklarını göstermişlerdir. Bu yaklaşıma dayanarak yapılan seramik uygulamalarında seramik görsel plastik sanat olarak modern boyutuyla biçimlenirken, yeni anlatım diline kavuşup, seramik artık sanatsal bir ifade aracı olmaktadır (Okumuş, 2013: s.7).

İşlevsel olmayan seramik çanta formları bazı kaynaklarda Seramik-Heykel yöneliminde seramik bir malzeme olarak plastik sanatlarda yer edinmiştir. Seramik, sadece sanatsal ileti aracı olarak malzeme kullanımının yanında, ayrıca eserde verilmek istenen iletiye bağlı olarak, mesajı güçlendirmek için başka malzemelerle de kullanılmaktadır (Uludağ, 1998: s.38).

Marilyn Levine heykellerinde malzeme olarak kili seçmiştir. Bu malzeme çeşidini seçme nedeni kolay şekil alabilmesi ve dayanıklı olmasıdır. Kile istediği rengi vermesi sayesinde yaptığı çalışmaların gerçeğinden ayırt edilemeyecek hale getirebilmektedir (Görsel 50). Kimyager olması nedeniyle kilin içerisine bir miktar naylon ve elyaf katarak, işlenilebilirliğini artırmış çalışmalarına gerçekçi görünüm kazandırmıştır (Gökdoğan, 2020: s.16). Marilyn Levine, eserlerinde genellikle deriden üretilmiş nesnelere gerçekçi yorumlarını yapmıştır. Sanatçı eserlerinde, izleyicinin ilk bakışta imgeyi temsil ettiği şeyin aslı olduğunu sanması izlenimini vermektedir (Sarıç, 2016: s. 418).

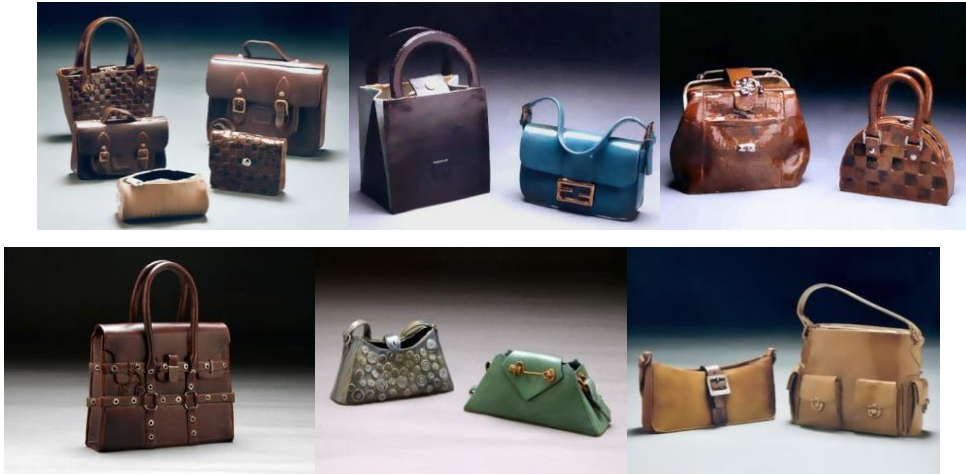

Görsel 50. Marilyn Levine, Seramik Çantalar, 1953-1960.

Funk sanatçıları taklit etme yeteneğini kullanmışlardır. Taklidin amacı illüzyon oluşturmak değil mizahı abartmaktır. Marilyn Levine de bu akımın sanatçılarından. Sanatçı deri objeleri seramikten oluştururken krom aksamı ve fermuarı tıpatıp benzeterek büyük bir göz yanıltması elde etmiştir (Tizgöl, 2008: s. 96-97).

Janet Halligan çalışmalarını gerçek hayattaki nesnelere şaşkıncı derecede gerçekçi bir şekilde kopyalanması yoluyla eğlenceli bir gerçeküstüçülük anlayışını harika bir heykel şekli ve biçimi düşüncesiyle birleştirmiştir. Ayakkabılar, çantalar, kemerler, giysiler ve günlük ev eşyaları sanatçının çalışmaları için ilham kaynağı olmuştur³⁵

³⁵ <https://janethalliganceramics.wordpress.com/gallery/> Erişim tarihi:30.11.2021

Görsel 51. Janet Halligan, Seramik Çantalar

Janet Halligan da tıpkı Merilyn Levine gibi nesnelere birebir ele almıştır. Bir bakıma taklit yeteneğiyle nesnelere üzerinde düşünmemizi sağlamak amacıyla yapmış bulunmaktadır (Görsel 51).

Görsel 52. Candan Terviel, Seramik Çantalar. (Bavul Serisi ve Detay)

Sanatçı Candan Terviel aldığı dört ödül içinde PTT'nin 150. Yılı Yarışmalı sergisinden kazandığı mansiyon bulunmaktadır (Görsel 52)³⁶.

³⁶ <https://avesis.hacettepe.edu.tr/candan.dizdarterwiel> Erişim tarihi:24.04.2020

Görsel 53. Candan Terviel, İsimsiz, Koleksiyon Çin, Karışık Teknik, 1300°C, 30x10x25 cm.

Görsel 54. Candan Terviel, Erdiñ Bakla arşivinden

Görsel 55. Candan Terviel, Erdiñ Bakla arşivinden

Sanatçı Candan Terviel seramik sanatı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir. *“Yaşamı insan için anlamlı kılan en önemli ayrıcalık sanat üretmek olsa gerek, sanat üretmenin sayısız yolları içinde seramik ve onun eşsiz öznesi kil; biçimlendiğinde binlerce yıla uzanan eserlere dönüşebilmektedir”* (Karaman, 2015: s.41), (Görsel 53-54-55).

Görsel 56. Perihan Şan Aslan ‘Kayıp Bavul-3’, ‘Kayıp Bavul-2’,”Abla Kardeş’, 2014.

Görsel 57. Perihan Şan Aslan Kayıp Bavul 4, 1000°C, 2014

Perihan Şan Aslan çalışmalarında yaşanmışlığı olan, yaşanmış ve bitmiş anlara bağlı nesnelere ele almaktadır. Bu nesnelere insanla bağlarını da kurgulayarak öykülemiştir. Perihan Şan Aslan öykülerini pişmiş toprağa işlemiş olup insan, eşya ve seramik bağlamında seramik eserler üretmektedir (Doğan, 2019: s. 59), (Görsel 56-57).

Görsel 58. Gail Markiewicz, Cep Cüzdanları, 2015

Görsel 59. Gail Markiewicz, Cep Cüzdanları, 2015

Gail Markiewicz seramik çalışmalarına doku ve oyma tekniklerini uygulamıştır. Dokuları ve oymaları patchwork gibi işleyen sanatçı üç boyutlu çanta formları oluşturmuştur. Sanatçı, kil parçalarını tek tek açmış, üzerlerine farklı dokuları basarak şekillendirmiş heykelsi bir görünüm vermiştir. Her bir parçayı birleştirerek formu oluşturmuştur. Sonra da bu formlara farklı pişirimler uygulayıp çeşitli renklerde sırlar uygulamıştır (Görsel 58-59).³⁷

Görsel 60. “Ağır Çanta ya da Eşyalarını Toplayıp Gitmek” Kemal Tizgöl
62x29.5x9.5 cm, 2012

Kemal Tizgöl “Şeylerin ruhu” adlı sergisinde “Ağır Çanta ya da Eşyalarını Toplayıp Gitmek” adlı eserinde çanta formunu kullanmıştır. Sanatçı amacını kısaca; “Nesneleri buldukları bağlamdan koparıp yeni bir önermeyle sunmak ve bunu yaparken kendi plastik ifademi kullanmak ve geliştirmek.” şeklinde tanımlamıştır. Sanatçının eserleri duyarlılıkla ve titizlikle biçimlenmiş formlarında renk kullanımında yalınlık ve arınmışlık hâkim olmaktadır (Görsel 60).³⁸

³⁷ https://www.artfulhome.com/artist/Gail-Markiewicz/8839_e.t: 3.12.2021

³⁸ <https://www.galerisoyut.com.tr/kemal-tizgol-2012/#basin-bulteni-tab> Erişim tarihi: 23.07.2020

Görsel 61. S. Sibel Sevim, Seramik Çanta, Şamot, 1200°C

S. Sibel Sevim seramik dekor ve uygulama alanında kitaplar yazmış yurt dışında birçok konferansta, söyleşide ve atölye çalışmalarında yer almıştır. Sanatçı Türk kültürünün bezeme öğelerine sahip çıkmış olup onları eserlerinde çeşitli dekor yöntemleri kullanarak kendi sanat anlayışını sunmaktadır (Çobanlı-Kanışkan, 2011: s.122), (Görsel 61).

Görsel 62. Julie Bartholomew, 'Nike Dynasty Serisi', 'Qing Armani Serisi', 2008.

Görsel 63. Julie Bartholomew, 'Ben Manolo Blahnik, Ben Louis Vuitton, Ben CoCo' 2006

Sanatçı Julie Bartholomew ANU Sanat ve Tasarım Okulu seramik atölyesinde görev yapmaktadır. Sanatçı, seramik malzeme aracılığıyla, iklim değişikliği ve

Antarktika üzerindeki etkisine odaklanmasının yanısıra tüketim kültürü ve çevrecilik dâhil olmak üzere çağdaş konuları araştırmaktadır (Görsel 62-63).³⁹

Sanatçı Rachel London Katz kilden yaptığı karakterler hakkında onları modelledikçe hayallerinin çoğaldığını kendi hikâyelerini anlatan küçük insanlar olduklarını ve karakterlerin kendilerini oluşturduğunu ifade etmiştir (Görsel 64).⁴⁰

Görsel 64. Rachel London Katz, Seramik Çantalar, ~20 cm çapında

Malia Landis eserlerinde çevrenin belleğin ve zamanın kırılmasını ayrıca süreksizliğini aydınlatan eksantrik yan yana ortamlar yaratmaya çalıştığına değinmektedir. Büyümei temsil etmek için; bitkileri, zamanın geçişini anlatmak için; örgüyü, uçmayı, göçü, yuvalamayı göstermek için; balıklar ve kuşlar gibi görsel unsurları kullanmaktadır. Seramik çalışmalarında kil ve porselen çamuru ile çalışmaktadır (Görsel 65).⁴¹

³⁹ <https://sabbiagallery.com/artists/julie-bartholomew/> Erişim tarihi: 27.10.2021

⁴⁰ <http://www.avikatz.net/rachel/main/rachel.htm> Erişim tarihi: 11.12.2021.

⁴¹ <https://www.malialandis.com/about> Erişim tarihi: 19.12.2021

Görsel 65. Malia Landis, Seramik Çantalar

4.UYGULAMA ÇALIŞMALARI

Seramik çanta, formlar içerisinde bir önceki bölümde anlatılan işlevsel ve işlevsel olmayan çanta formları doğrultusunda on ayrı çalışma uygulanmıştır. Uygulama aşaması öncesinde tasarımları yapılan çalışmaların iki tanesi işlevsel olmayan çanta formları için diğer sekiz eser ise işlevsel çanta formları adına tasarlanmış ve seramik malzeme ile uygulanmıştır. Belirlenen on çalışmadan üç tanesi tasarım aşaması sırasında istenen düşünceyi vurgulayabilmek adına ikili form olarak çalışılmıştır. Diğer yedi eser tek form şeklinde tasarlanmıştır. Tasarım aşamasında belirlenen formların renkli görünümü yine bu aşamada tamamlanmış, kâğıt üzerinde nasıl bir görünümde olacakları belirlenmiştir. Tasarım süreçleri biten çizimler seramik malzeme yardımıyla şekillendirilmiştir. Çalışmalarda şamotlu çamur kullanılmış, seramik şekillendirme yöntemlerinden olan plaka ve sucuk tekniklerinden faydalanılmıştır. İlerleyen bölümlerde detaylı bir şekilde anlatılan her bir form tasarım sürecinden uygulama kısmının bitimine kadar aşamalı olarak görselleri ile birlikte aktarılmıştır.

4.1. İşlevsel Çanta Formları

4.1.1.Uygulama 1.

Tasarım 1. İşlevsel Çanta Formlu Çaydanlık Eskiz Çalışmaları

Çaydanlık formundan esinlenilerek oluşturulan ikinci çalışmada ilk olarak tasarım eskiz ile oluşturulmuştur (Tasarım 1). Tasarımı oluşturulan çaydanlık formlu çanta için şamotlu çamur kullanılmıştır. Seramik şekillendirme yöntemlerinden olan plaka yöntemi kullanılarak çamur açılmış, parçalar deri sertliğine geldikten sonra birleştirilmiştir. Çaydanlık formunun olmazsa olmazlarından olan kulp, kapak ve emzik kısımları form oluşturulduktan sonra eklenmiştir. Çaydanlık formlu çanta deri sertliğine geldiğinde kulp, emzik, kapak ve gövdenin bir kısmı beyaz astar ile renklendirilmiştir (Görsel 66).

Görsel 66. Çanta Formlu Çantanın Yapım Aşamaları

Çaydanlık formlu çanta 900 °C de bisküvi pişirim yapılmış, bisküvi fırınından sonra üzerine artistik sır uygulanmıştır. Çaydanlık formun içi ve kapağın iç kısmı şeffaf sır ile sırlanmış, 1050 °C sır pişirimi yapılmıştır.

*Boyutları:*31 x 40 x 17 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

Pişirim: Elektrikli Fırın, 900-1050 C

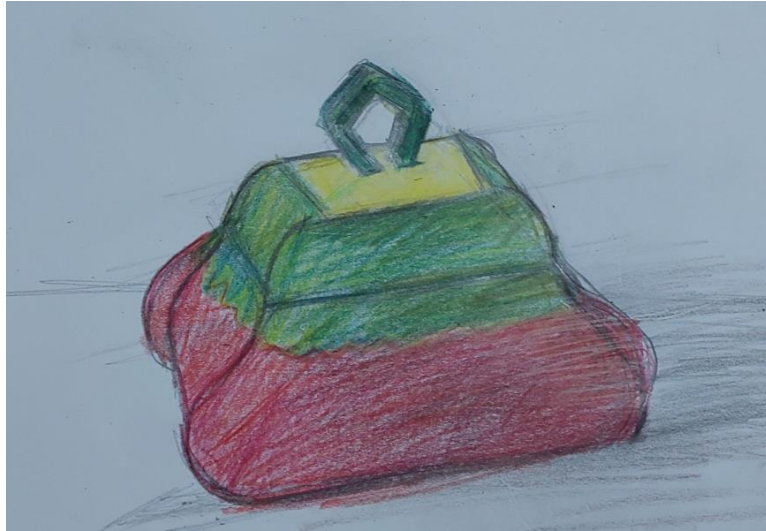
Yorum: İşlevsel çanta formlarına örnek olarak oluşturulan bu çalışma , çaydanlık formlu olup, hem kullanım amaçlı hem de dekoratif olarak sergilenebilen özelliği ile tasarlanmıştır. Literatür araştırmaları sırasında karşılaşılan örneklerde çaydanlık formlu çantaların kullanılması sebebiyle oluşturulan bu çalışma çantalara gönderme yapmak amacıyla tasarlanmıştır (Görsel 67).

Görsel 67. Çanta Formlu Çaydanlık (31x40x17 cm)

4.2.2. Uygulama 2.

Tasarım 2. İşlevsel Çanta Formlu Kavanoz Eskiz Çalışmaları

Seramik malzeme kullanılarak yapılmış olan çanta formlu kavanozun ilk olarak tasarımı gerçekleştirilmiştir. Siyah beyaz eskiz olarak tasarlanan kavanozun renkli tasarımı sonrası uygulama aşamasına geçilmiştir (Tasarım 2). Çalışma, diğer çalışmalarda olduğu gibi şamotlu çamur kullanılarak yapılmıştır. Kavanoz formunu oluşturmak için plaka yöntemi tercih edilmiştir. Kavanozun önce gövde kısmı daha sonra kapak bölümü oluşturulmuştur. Kavanoz formu deri sertliğine geldikten sonra seramik aletleriyle rötuşlanmıştır. En son kapak kısmına tutacak eklenmiştir (Görsel 68).

Görsel 68. Çanta Formlu Kavanozun Yapım Aşamaları

Görsel 69. Çanta Formlu Kavanoz Bisküvi, 900 C Derece

Seramik kavanoz 900 °C bisküvi fırınından sonra fırça yardımıyla artistik sır uygulanmıştır (Görsel 69). Kavanozun ve kapağın iç kısmı şeffaf sır ile sırlanmıştır. Kavanoz sırlandıktan sonra 1050 °C elektrikli fırında pişirilmiştir.

Boyutları: 31 x 32 x 17 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

Pişirim: Elektrikli Fırın, 900 °C-1050 °C

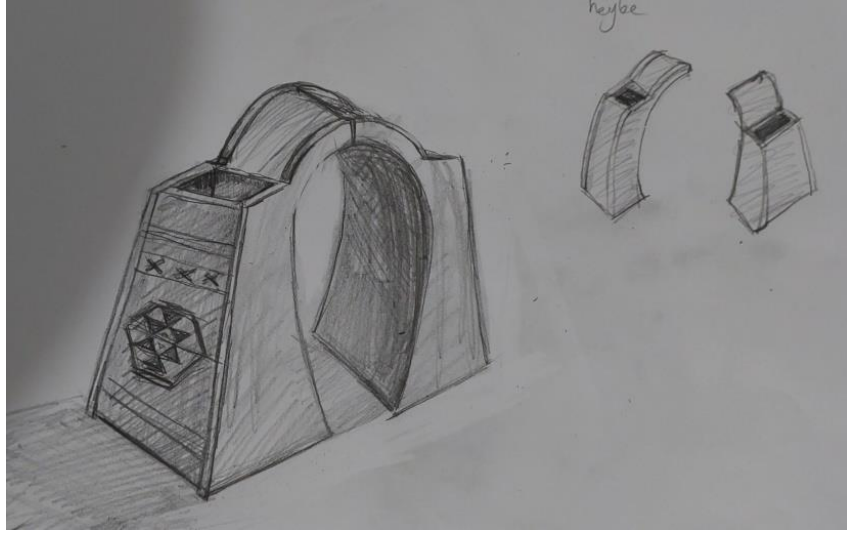
Yorum: İşlevsel çanta formlarına örnek olarak çalışılan bu çalışmanın işlevsel olmasının yanı sıra dekoratif özelliği de bulunmaktadır. Kavanoz olarak tasarlanan

çalışma kurabiye, şeker veya başka katı malzemelerin ve sıvı maddelerin saklanması amacıyla yapılmıştır. Mutfak masasında ya da iç mekânda dekor amacıyla kullanılabilir. İşlevsel çanta formları grubunun içerisinde bulunan kavanoz örneklerinden yola çıkılarak tasarlanan ilgili çalışma, ikinci pişirim sonrasında yapımı tamamlanmıştır (Görsel 70).

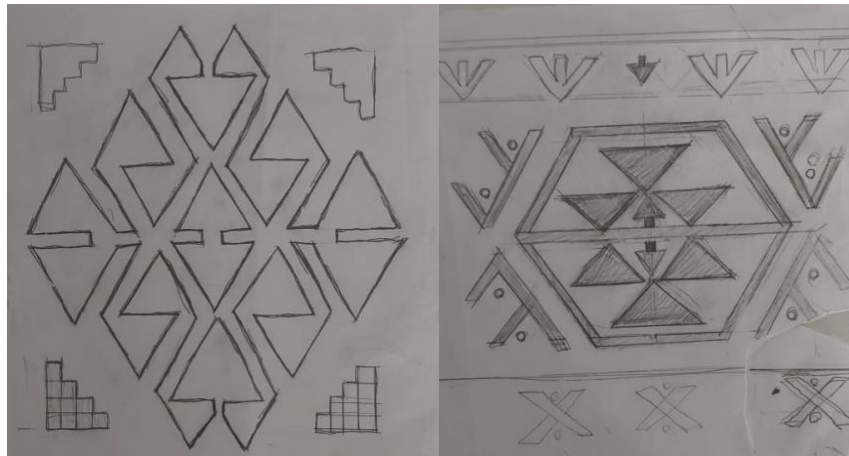

Görsel 70. Çanta Formlu Kavanoz (31x32x17 cm).

4.2.3. Uygulama 3.

Tasarım 3. İşlevsel Çanta Formlu Heybe Eskiz Çalışmaları

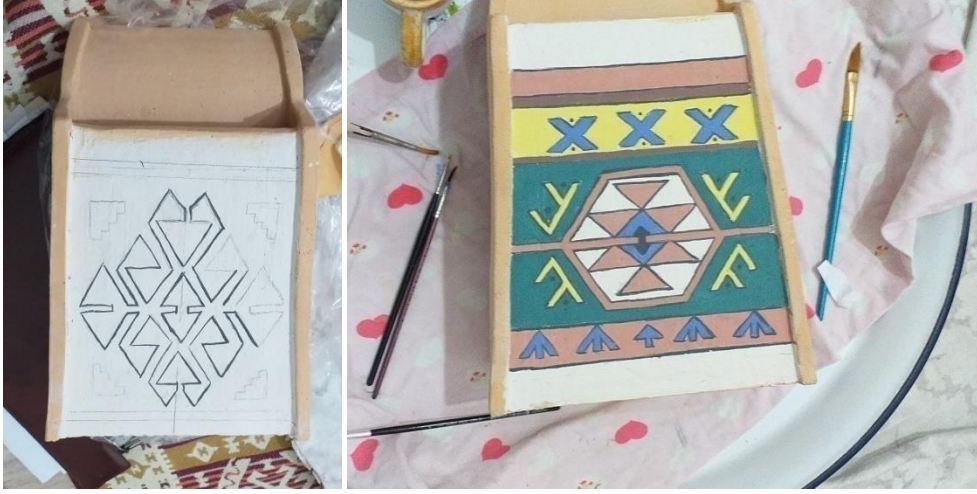
Tasarım 4. Heybe Görünümlü Çanta Form Üzerine Çalışılan Desen Detayı

Seramik çanta formunu kullanarak oluşturulan bu çalışmada Türk insanının yaşamı boyunca kullandığı heybe formu tercih edilmiştir. Heybe, iki ayrı kesenin birleştirilmesi sonucu olduğu için tasarım iki formdan oluşturulmuştur. Heybe formu işlevsel çanta formlarından olan vazo formundan yola çıkarak oluşturulmuştur (Tasarım 3-4). Tasarım oluşturulduktan sonra şamotlu çamuru kullanılarak formun şekillendirme aşaması yapılmıştır. Seramik tekniklerinden olan plaka yöntemi kullanarak çamur açılmış ve birleştirilmiştir. Deri sertliğine gelen çamurlar birleştirilerek form oluşturulmuştur. İlk fırınlama öncesinde, çalışma deri sertliğinde iken heybenin yan kısımlarına beyaz astar fırça yardımıyla sürülmüştür Modelaj kalemleri yardımıyla en son rötuşlama yapılarak istenilen form elde edilmiştir (Görsel 71).

Görsel 71. Heybe Formlu Çanta Vazo Yapım Aşamaları

Heybe görünümlü vazo çalışması kurduktan sonra 900 °C bisküvi pişirimi yapılmıştır. Heybe formunun özelliklerini tam olarak anlatabilmek adına çalışmanın üzerine Türk kilim motifleri uygulanmıştır (Tasarım 4). Beyaz astar sürülen yerlerin üzerine heybe motifleri çizilmiştir (Görsel 72).

Görsel 72. Heybe Formlu Çalışmaların Üzerine Sır altı Çalışmaları

Çalışma üzerine yapılan heybe motifleri sır altı boyalarla boyanıp üzerine şeffaf sır uygulanmıştır (Görsel 72). Çalışmanın sırlanmayan yan kısımlarına mangan oksitle sür sil yapılmış, eskimiş görünüm elde edilmek istenilmiştir. Heybe formlu vazunun üst kısımlarına artistik sır uygulanmış, 1050 °C sıcaklıkta pişirilmiştir (Görsel 73).

Görsel 73. Heybe Formunda Çalışmaya Sür Sil Uygulama Çalışmaları Ve Fırına Yerleştirilmesi

Boyutları: 29 x 30 x 21 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

Pişirim: Elektrikli Fırın, 900 °C-1050 °C derece

Yorum: İşlevsel çanta formu seramiklere örnek olarak oluşturulan heybe biçimli vazonun tasarım amacı Türk toplumunun sıkça kullandığı bir taşıma aracı olması sebebiyle tercih edilmiştir. Türk tarihinde heybe, taşıma ve eşya koyma amaçlı olup çantanın karşılığı olarak adlandırılmıştır. Heybenin görünüşü itibariyle vazo formuna uyarlanması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda tasarımları yapılan çalışma iki parçalı olarak üretilmiştir. Literatür taraması sırasında heybe hakkında bilgiler verilmiş, bu kaynaklara bağlı kalarak heybe formuna gönderme yapılmıştır. Form bir bütün olarak kullanılabilir gibi ayrı olarak da sergilenip, kullanılabilir (Görsel 74).

Görsel 74. Heybe Görünümlü Çanta Formu (29x30x21 cm).

4.2.4. Uygulama 4.

Tasarım 5. İkili Çanta Formlu Vazolar Eskiz Çalışmaları

İkili olarak tasarlanan ve birbirini tamamlayan çanta formlu vazo çalışmasında şamotlu çamur kullanılmıştır (Tasarım 5). Seramik şekillendirme yöntemlerinden olan plaka yöntemi yardımıyla elle şekillendirilmiştir. Çiçek koyma amaçlı olup sıvı madde taşıyabilmek amacıyla kulp eklenmiştir. Kulpun bitiminde ağız açıklığı bulunmaktadır. İşlevsel çanta formlu grubun içerisinde bulunan vazoların yan taraflarına deri sertliğinde iken desen çizilmiştir. Çizilen desen renkli astar boyalarla fırça ile renklendirilmiştir (Görsel 75).

Görsel 75. İkili Çanta Vazonun Çalışma Aşamaları

İkili çanta vazonun bisküvi pişirimi 900 °C yapılmıştır. Bisküvi pişiriminin ardından siyah bakır oksitle sür sil tekniği uygulanmıştır. Kulp kısmına ve üst kısımdaki boşluğun kenarlarına artistik sır kullanılmıştır. Vazonun iç kısmı şeffaf sır ile sırlanmıştır (Görsel 76).

Görsel 76. İkili Çanta Vazo Çalışmasına Siyah Bakır Oksit İle Sür Sil Uygulaması

Boyutları: 30,5 x 50 x 15,5 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

Pişirim: Elektrikli Fırın, 900°C-1050 °C

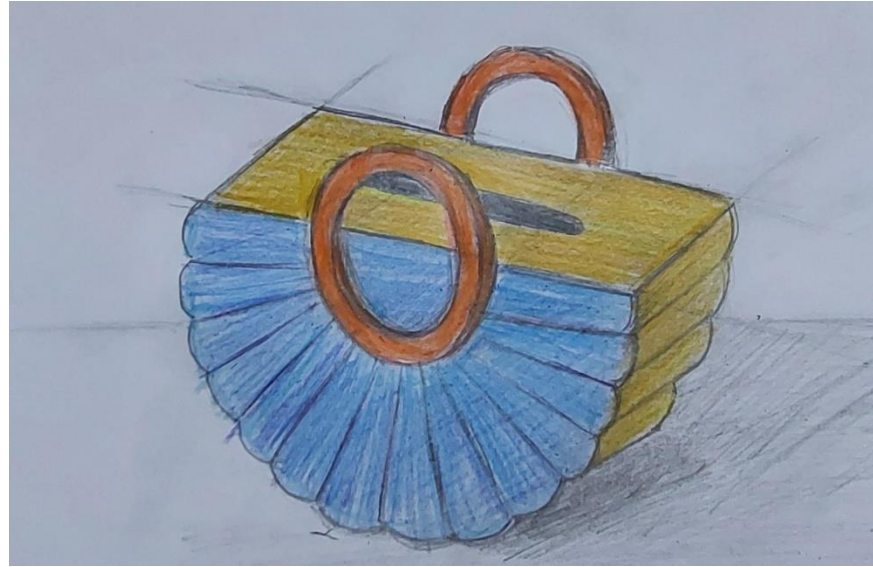
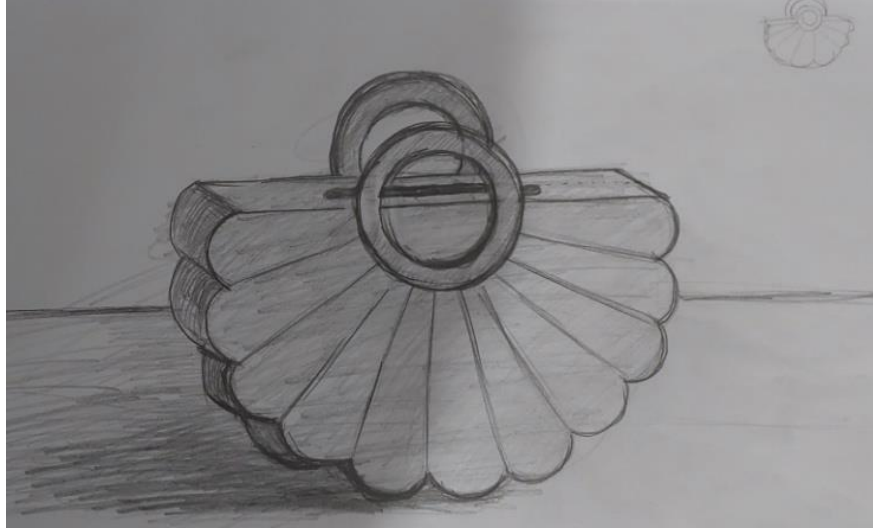
Yorum: İşlevsel çanta formlarına örnek olarak çalışılan bu çalışma iki parçadan oluşmaktadır. Çalışma işlevselliğinin yanında dekor amaçlı kullanılabilir. İki

parça bir bütünü temsil etmesi amacıyla tercih edilmiştir. Çantanın tarihi incelendiğinde hem erkek ve hem kadının çanta kullandığı bilinmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak oluşturulan ikili form yan yana geldiğinde farklı kompozisyonlar oluşturabilmektedir. Farklı kompozisyonlar oluşturabilmesi de kadın erkek vurgusu sebebiyle tercih edilmiştir. Vazo formlarının üzerlerine astar ile uygulanan çiçeklerin kırmızı ve mavi renkleri yine kadın ve erkeği temsil etmektedir. Ayrıca işlevsel çanta formlarından biri olan vazo formundaki ikili çalışmaların bir araya gelmesi, her iki insanın aslında bir bütün olduğunu vurgulayabilmek adına konu işlenmiştir (Görsel 77).

Görsel 77. İki Çanta Vazo Çalışmasının Farklı Kompozisyonları, (30.5x50x15.5 cm)

4.2.5. Uygulama 5.

Tasarım 6. Soyutlanmış Çanta Vazo Eskiz Çalışmaları

Soyutlanmış çanta formu vazo yelpaze şeklinde tasarlanmış, renklendirilmiştir (Tasarım 6). Yapım aşamasında şamot çamur kullanılmıştır. Seramik yöntemi olan plaka tekniği kullanılarak çamur açılmış, deri sertliğinde birleştirilerek formun biçimi oluşturulmuştur. Formun üzeri kurumadan önce yelpaze şeklinde dilimlere ayrılarak şekil verilmiştir (Görsel 78). 900 °C derece de bisküvi pişirimi yapılmış, piştikten sonra metalik sır ve kristal sır gibi artistik sırlar fırça yardımıyla uygulanmıştır. İç kısmına şeffaf sır atılmıştır. 1050 °C derecede sır pişirimi yapılmıştır.

Görsel 78. Soyut Çanta Vazo Form Yapımı

Boyutları: 33 x 34 x 16 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

Pişirim: Elektrikli Fırın, 900°C-1050 °C

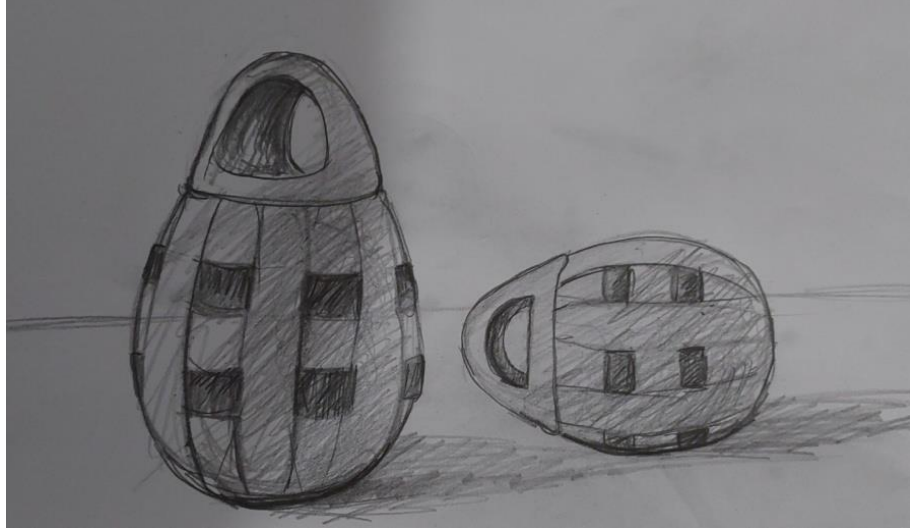
Yorum: Seramik çanta formu kullanılarak oluşturulan çalışma, yelpaze görünümünde yapılmıştır. Yelpaze genellikle kadınların çantalarında bulunan bir gereçtir. Yelpazenin tercih edilmesi bu sebebe dayanmaktadır. Çalışma fonksiyonelliğinin

yanında dekoratif amaçlıdır. Araştırılan seramik vazo çantalara gönderme yapılarak çalışılmıştır. Günümüz anta formlarına uygun tasarım yapılarak, içerisine kurutulmuş iek ya da farklı renklerde kuş tüyleri ile dekore edilebilmektedir (Görsel 79).

Görsel 79. Soyut anta Vazo (33x34x16 cm).

4.2.6. Uygulama 6.

Tasarım 7. Sepet Formunda Çantalar Eskiz Çalışmaları

Sepet formu ilk insanlardan bu yana taşıma ve saklama amaçlı kullanıldığı araştırma içerisinde kaynaklarda anlaşılmaktadır. Tasarım süreci bu doğrultuda şekillenmiş ve ikili sepet çanta çalışması hedeflenmiştir (Tasarım 7). Uygulama aşamasında şamotlu çamur kullanılmış ve seramik şekillendirme yöntemlerinden birisi olan sucuk tekniği ile formlar oluşturulmuştur. Biri büyük diğeri küçük iki forma sepet görünümü kazandırabilmek adına genellikle sepetlerde olan kulplardan eklenmiştir. Her iki formun yüzeyi sepet biçiminde şekillendirildikten sonra kurutulmuştur. Kuruyan çalışmaların 900 °C de bisküvi pişirimi gerçekleştirilmiştir (Görsel 80).

Görsel 80. Sepet Formunda Çanta Yapımı

Görsel 81. Sepet Formunun Üzerine Sür Sil Uygulama ve Fırına Yerleştirme Aşaması

İlk pişirimi gerçekleştiren seramik sepet formlarının üzerine yeşil bakır oksit sürülerek sür sil yapılmıştır. Sepetlerin kulp ve orta kısımlarına artistik sır fırça yardımıyla uygulanmıştır. Sepet formunun iç kısımları şeffaf sır ile sırlanmıştır. 1050°C de sır pişirimi yapılmıştır (Görsel 81).

Boyutları: 25 x 22 x 19 cm.

25 x 22 x 17 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Sucuk yöntemi.

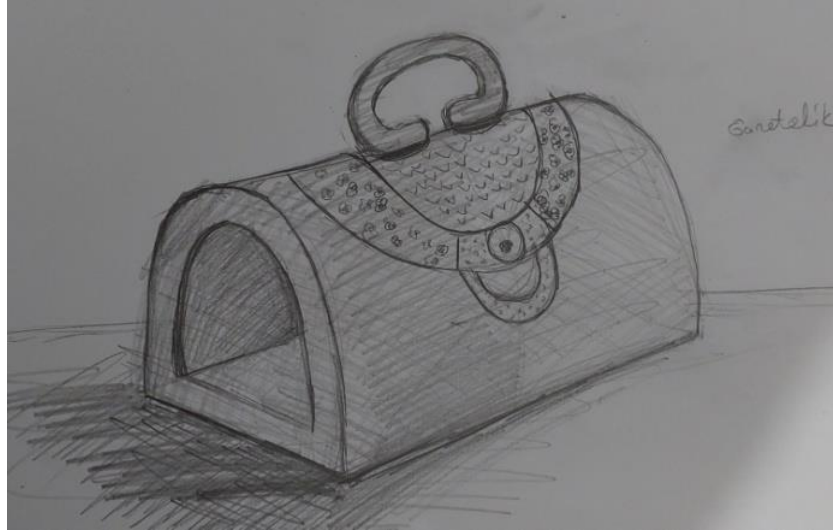
Pişirim: Elektrikli Fırın, 900°C-1050 °C

Yorum: İşlevsel çanta formlarına örnek olarak oluşturulan bu eser aslına uygun olarak tasarlanmıştır. İçerisine sıvı ya da katı malzeme konulabilecek veya farklı eşyalar yerleştirmek amaçlı yapılmıştır. Eski zamanlardan bugüne sepet formu taşıma ve saklama amaçlı kullanılmıştır. Araştırmalar neticesinde bulgulara dayanarak uygulama kısmında bu çalışma oluşturulmuştur (Görsel 82).

Görsel 82. Sepet Formlu Çanta (25x22x19 cm, 25x22x17 cm).

4.2.7. Uygulama 7.

Tasarım 8. Çanta Formlu Gazetelik Eskiz Çalışmaları

İşlevsel çanta formlarının alt grubunda yer alan gazetelik formu gazete koymak için tasarlanmıştır (Tasarım 8). Seramik uygulama aşamasında şamotlu çamuru kullanılarak plaka açılmış, elle şekillendirme yöntemi ile formun ana gövdesi oluşturulmuştur. İki yan yüzey açık bırakılmıştır. Deri sertliğindeyken çanta görünümü oluşturabilmek için yüzeyi kazıyarak şekillendirilmiş ve kulp eklenmiştir. Ardından kurumaya bırakılmış ve 900 °C de bisküvi pişirimi yapılmıştır (Görsel 83).

Görsel 83. Çanta Formlu Gazetelik Yapımı

Görsel 84. Çanta Formlu Gazetelik Sırlama ve Oksitleme Çalışmaları

Çalışmanın üzeri bisküvi pişiriminden sonra siyah bakır oksit sürülüp sür sil tekniği uygulanmıştır. Sür sil yapılan yüzeyin üzerine fırça yardımıyla artistik sır uygulanmıştır. Çantanın görünen iç kısmı şeffaf sır ile sırlanmıştır. Sırlama bitiminde 1050 C de sır pişirimi yapılmıştır (Görsel 84).

Boyutları: 26 x 32 x 21 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

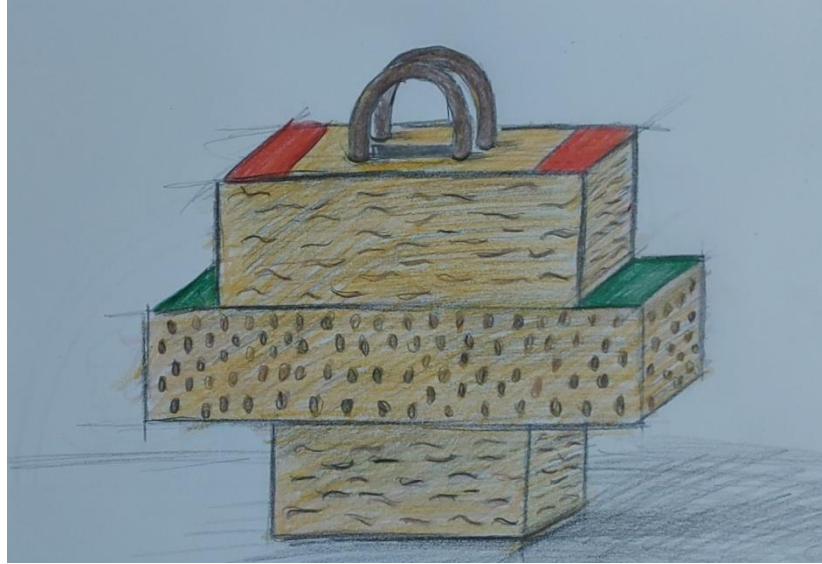
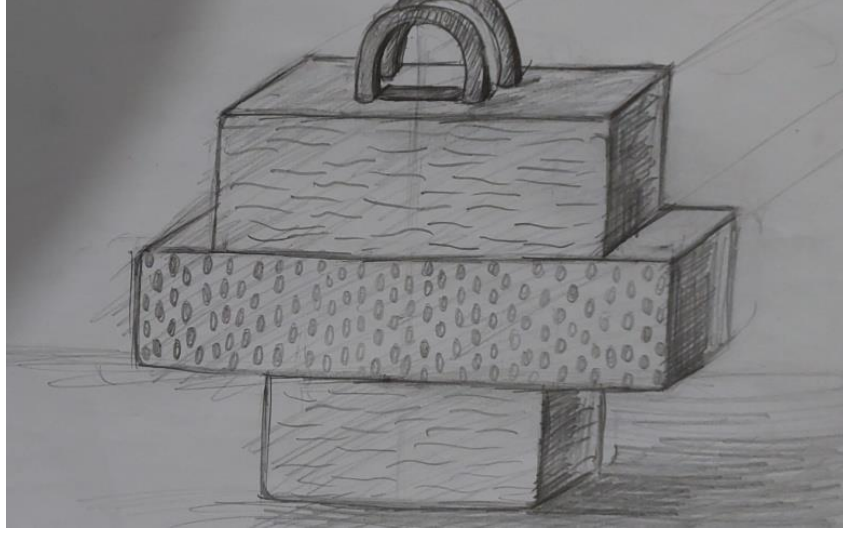
Pişirim: Elektrikli Fırın, 900°C-1050 °C

Yorum: İşlevsel çanta formlarına örnek olarak oluşturulan bu çalışma gazetelik olması için tasarlanmıştır. Çalışmada çantanın yan kısımları açıktır. Amaç bu boş kısımlara, biriken gazetelerin konulabilmesi düşüncesidir. Gazetelik konulduğu ortama hem görsel açıdan hem de tertip düzen açısından ferahlık getirebilmesi amacıyla yapılmıştır. Ferahlık etkisini verebilmek adına mavi renk çantanın yüzeyinde kullanılmıştır. Çalışmada çantanın asıl amacı değişmemiş, taşıma ve saklama özelliği vurgulanmaktadır (Görsel 85).

Görsel 85. Çanta Formlu Gazetelik (26x32x21 cm).

4.2.9. Uygulama 8.

Tasarım 9. Soyutlanmış Çanta Vazo Eskiz Çalışmaları

Son olarak soyutlanmış çanta formu işlevsel ve dekoratif amaçlı tasarlanmıştır (Tasarım 9). İçerisine çiçek konulabilmektedir. Çantanın yapımında diğer çalışmalarda olduğu gibi şamotlu çamur kullanılmış, plaka açılarak parçalar birleştirilmiş ve şekillendirilip form oluşturulmuştur. Form üzerinde kazıma tekniği uygulanmıştır (Görsel 86). Kurutma aşamasından sonra 900 °C de bisküvi pişirimi yapılmıştır. Bisküvi pişirimi sonrası siyah bakır oksitle sür sil tekniği uygulanmıştır. Kulp, yan ve üst kısımlara fırça yardımıyla artistik sır sürülmüştür. 1050 °C de sır pişirimi yapılmıştır (Görsel 87).

Görsel 86. Soyutlanmış Çanta Yapımı

Görsel 87. Soyutlanmış Çanta Vazo Sırlama Ve Oksitleme Çalışmaları

Boyutları: 33.5 x 35 x 12 cm.

Kullanılan malzeme: Şamot çamuru, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

Pişirim: Elektrikli Fırın, 900°C-1050°C

Yorum: Soyutlanmış çanta vazo, işlevsel çanta formuna örnek olarak çalışılmıştır. Form köşeli bir geometrik yapıya sahip olup dekoratif olmasının yanında işlevsel bir yapıya sahiptir. Çalışmanın üst kısmında boşluk bırakılmış çiçek ya da farklı malzeme konulabilmesi için tasarlanmıştır. Form dış mekânda dekor amaçlı da kullanılabilir (Görsel 88).

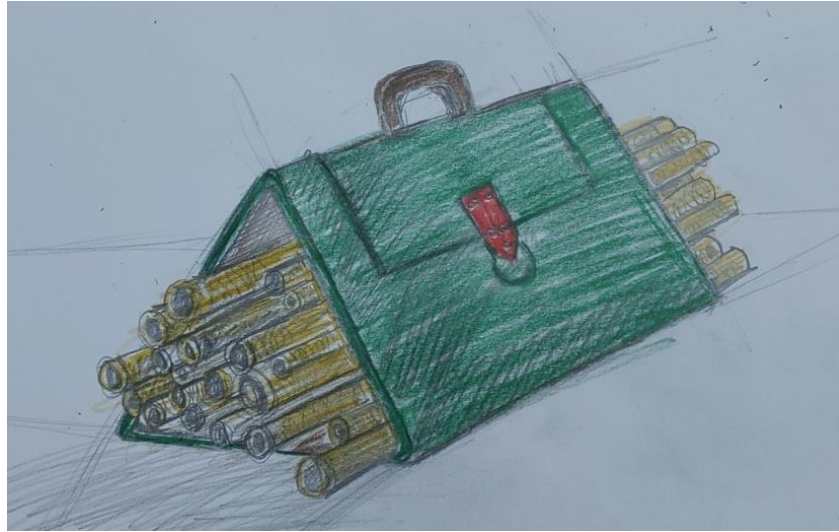
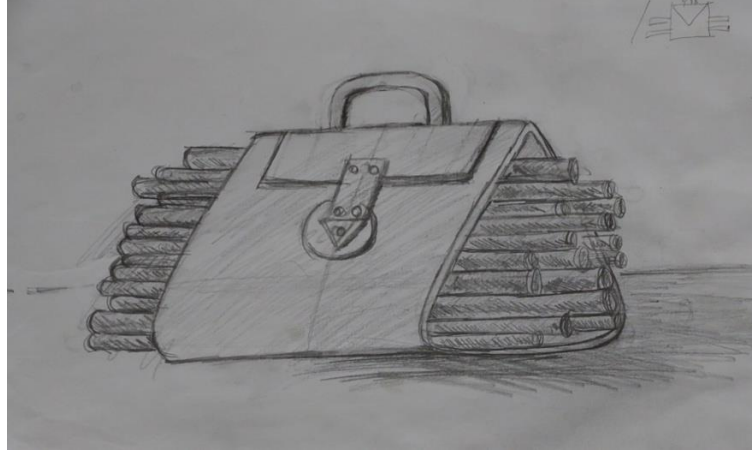

Görsel 88. Soyutlanmış Çanta Vazo (33.5x35x12 cm).

4.2. İşlevsel Olmayan Çanta Formları

4.2.1.Uygulama 9.

İşlevsel olmayan çanta formuna örnek teşkil eden Uygulama 9'in yapım aşaması öncesinde kâğıt üzerinde çizimleri yapılmış ve tasarımın en son şekli burada oluşturulmuştur (Tasarım 10).

Tasarım 10. İşlevsel olmayan Çanta Formu Eskiz Çalışmaları

Tasarım aşamasının netleşmesi sonrasında, seramik malzeme ile çalışma kısmı için şamotlu çamur tercih edilmiştir (Tasarım 10). Bu çamurun tercih edilmesindeki sebep yapılacak olan eserin boyutunun büyük olmasıdır. Aynı zamanda işlevsel olmayan çanta formlarına örnek teşkil edebilmesi ve dış mekân şartlarına dayanabilmesi için dayanıklı bir çamur olması istenmiştir.

Seramik uygulama aşamasında öncelikle belirlenen çamur yoğurulmuş ve birkaç gün dinlendirilmiştir. Dinlendirilen çamur elle şekillendirme yöntemlerinden

plaka tekniği kullanılarak 7-8 mm kalınlığında üç ayrı plaka açılmış, deri sertliğine gelene kadar bekletilmiştir. Deri sertliğine gelen plakalar birleştirilerek üçgen formu oluşturulmuştur (Görsel 89). Oluşturulan üçgen formun iç ve dış yüzeyleri rötuşlandıktan sonra kabartma olarak çantanın dış görünümü üçgen formun üzerine işlenmiştir (Görsel 90). Üçgen formun iki yan kenarı kapatılmamış, onun yerine yaklaşık 25-30 civarında büyüklü küçüklü borular yerleştirilmiştir. Boruların tamamı eserin dış mekânda sergilenmesi düşüncesiyle şamotlu çamurdan yapılmış, kuruma esnasında birleştirilmemiştir.

Görsel 89. Soyut Çantanın Yapım Aşması

Görsel 90. Çantanın Oluşturulması

Görsel 91. Çantanın Sırlanıp Fırınlanmak İçin Hazırlanması

Seramik çanta formu ve seramik borular kurutulduktan sonra 900 °C de fırınlanıp bisküvi pişirimi tamamlanmıştır. Eserin sırlama aşaması fırça yardımı ile artistik sırlardan ve oksit karışımlarından faydalanarak uygulanmıştır (Görsel 91).

Borular artistik sır ile sırlandıktan sonra çanta formunun içine yerleştirilmiştir. Eserin sır pişirim sıcaklığı 1050 °C yapılmıştır.

*Boyutları:*30 x 46 x 23 cm.

Kullanılan malzeme: Şamotlu çamur, Artistik sır, Oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

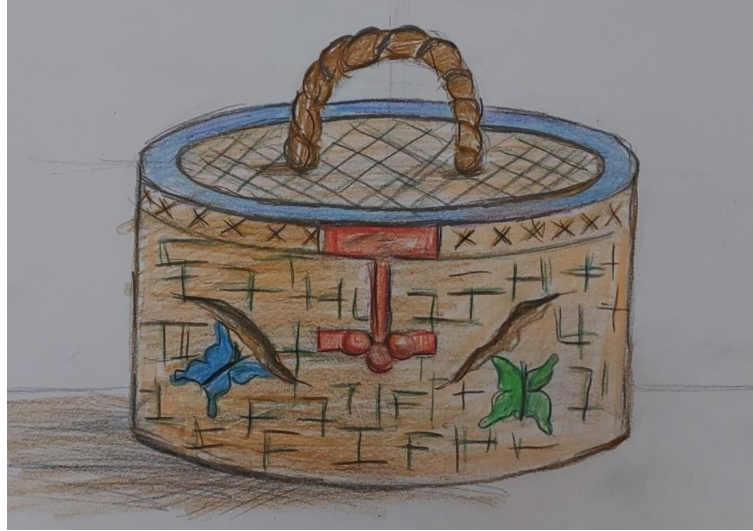
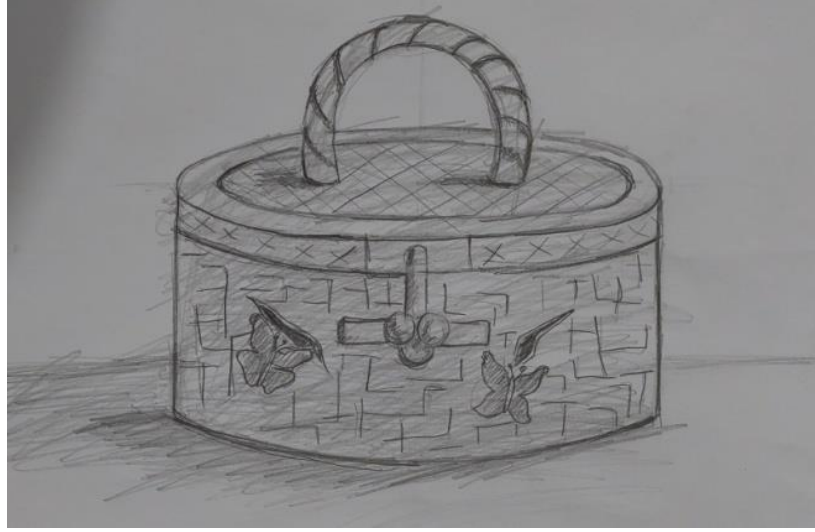
Pişirim: Elektrikli Fırın, 900°C-1050°C

Yorum: İşlevsel olmayan çanta formlarına örnek olarak oluşturulan bu eser kullanım amaçlı olmayıp dış mekânda görsel olarak sergilenebilen nitelikte olması istenmiştir. Çantanın tarihi geçmişine gönderme yapabilmek adına eserin iki yanındaki üçgen kısımlar kapatılmamış, bu kısım seramik borular ile doldurulmuştur. Bu boruların varlığı çantanın her dönemde kullanım amacını yitirmeden süregeldiğini vurgulamak için yerleştirilmiştir. Boruların büyüklü küçüklü olarak yerleştirilmesi ağır olan çanta formuna hareket getirmesi amacıyla oluşturulmuştur (Görsel 92).

Görsel 92. Sanatsal Çanta, (30x46x23 cm).

4.2.2. Uygulama 10.

Tasarım 11. Soyutlanmış Çanta Formu Eskiz Çalışması

Sepet çanta formlarından yola çıkılarak tasarlanan form kullanım amacı olmayan iç ya da dış mekânda dekoratif amaçlı olması için tasarlanmıştır (Tasarım 11). Seramik çantanın yapımında şamotlu çamur kullanılmış, plaka yönteminden faydalanılmıştır. Deri sertliğine gelen çamur birleştirildikten sonra kulp eklenmiştir. Kuruma aşaması tamamlanan form rötuşlandıktan sonra 900°C de bisküvi pişirimi yapılmıştır (Görsel 93). Bisküvi pişirimi sonrası siyah bakır oksit fırça yardımıyla sürülmüş ve sür sil tekniğinden faydalanılmıştır. Kulp, çanta kilit kısmına ve kelebek rölyeflerine artistik sır uygulanmıştır. Sırlama sonrası 1050°C de fırında pişirilmiştir (Görsel 94).

Görsel 93. Soyutlanmış Çanta Formunun Yapımı Ve Detay

Görsel 94. Soyutlanmış Çanta Formunun Üzerine Sür-Sil Uygulama ve Sırlama Aşaması

Boyutları: 26 x 33 x 25 cm

Kullanılan malzeme: Şamotlu çamur, Artistik sır, oksit

Şekillendirme yöntemi: Elle şekillendirme, Plaka yöntemi.

Pişirim: Elektrikli Fırın, 900°C-1050 °C

Yorum: İşlevsel olmayan sanatsal çanta formuna örnek olarak yapılan çalışma silindirik elips prizma şeklindedir. Tasarımı yapılan çalışmaya kelebeğin yuvası ismi verilmiş, konu olarak yıpranmış ya da eskimiş çantayı kelebek haline getirilen kullanan tırtılın hikâyesini anlatmaktadır. Çantanın üzerinde kullanılan sür-sil tekniğini, eskimiş çanta görünümünü verebilmek adına yapılmıştır. Temsili olarak

çantanın üzerine yerleştirilen kelebek kabartmaları konuya vurgu yapabilmek için yerleştirilmiştir (Görsel 95).

Görsel 95. Soyutlanmış Çanta Formu (26x33x25 cm).

5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

5.1. Değerlendirme

Çanta, insanların eşyalarını taşımasında ve saklamasında yardımcı bir araç olarak günlük hayatı bir parçası olmuştur. Büyükten küçüğe cinsiyet ayırmaksızın bütün insanlar için yanından ayırmadığı özel eşyaların başında gelmektedir. Çantalar ilk insanlardan bugüne amaçları doğrultusunda şekil değiştirerek gelmiştir. Kumaştan, plastikten, deriden ya da birçok malzemedan çantalar yapılmıştır. Bu araştırmada çantanın tarihinden, çeşitlerine kadar görsellerle birlikte anlatılmış, çantanın farklı kültürlerdeki değişimleri, yapım ve kullanım alanlarındaki farklılıkları kaynaklarla gösterilmiştir. Araştırma içerisinde çanta formunun seramik sanatında işlevsel ve işlevsel olmayan alanlarda çantalar olarak gruplandırılmış, bu alanda çalışan sanatçıların eserleri incelenmiş ve çeşitlilikleri görsellerle desteklenerek anlatılmıştır. Çanta formu seramik sanatçıları tarafından farklı teknikler kullanarak seramik malzemeyle yeni bakış açılarıyla ürettikleri çalışmalar günümüz seramik sanatında görülmeye değer eserler arasında yerini almıştır. Seramik sanatçılarının yaptığı çanta formlarında kullanım alanları doğrultusunda işlevsel ve işlevi olmayan niteliklerde çanta formunun kullanılmış olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda şekillendirilen tez, işlevsel ve işlevsel olmayan seramik çanta formlarının alt başlıkları olup olmadığı tespit edilmiştir. İşlevsel seramik çanta formlarında görülen örneklerden yola çıkılarak on ayrı başlık belirlenmiştir. Avize, bardak, bozuk para cüzdanı, çaydanlık, kâğıt para kutusu, kavanoz, kumbara, lavabo, saksı ve vazolar olarak isimlendirilen bu bölümde her bir başlık örnekleri ile birlikte anlatılmıştır. İşlevsel olmayan seramik çanta formlarında görülen eserlerden yola çıkılarak bu alanda alt başlık oluşturulmamıştır. İşlevselliği olmayan seramik çanta formu çalışan seramik sanatçıları çalışmalarını soyutlayarak modern çağa uygun farklı yorumlamalar ortaya koymuşlardır. Her iki grupta bahsi geçen seramik sanatçıları geçmişteki seramik sanatçıları olduğu gibi (örnek olarak, antika seramik çanta tasarımı yapan sanatçılar), çanta formunu işlerken yaşadıkları zamana göre, buldukları zamanın yaşayış tarzını, psikolojisini, gereksinimlerini çalışmalarında ifade etmişlerdir. İşlevsel alanda çalışan sanatçılar yukarıda isimleri geçen alanlarda çanta formu eserler üretmişlerdir. Günlük hayattaki her insan için değerli bir eşyaya

yeni anlamlar yükleyerek formunu bozmadan kullanışlı ve estetik görünümü yakalayan seramik sanatçıları, yeni nesil seramik sanatçılarına ışık tutmaktadırlar.

İşlevsel çanta formları ana başlığı içerisinde kullanım olanağına göre on tane alt başlık tespit edilmiştir. Bunlar avize, bardak, bozuk para cüzdanı, çaydanlık, kâğıt para kutusu, kavanoz, kumbara, lavabo, saksı ve vazodur. Bu alt gruplar alfabetik sıra düzenine göre anlatılmıştır. Çanta formulu avize örneğine bir tane rastlanmıştır. Bu örneğin kalıp ile şekillendirildiği görülmüş, tek renk sırlarla sırlanmıştır (Görsel 31). Çanta formulu bardak örnekleri iki tip şeklinde karşımıza çıkmaktadır. İlk form silindir formuna benzer, tek kulplu biçimde üretilmiş, gövde tek renk sırla sırlanmış, kulp yıldızlı sırla kaplanmıştır. Bu tip seramiklerin farklı renkleri bulunmaktadır (Görsel 32). İkinci tip bardaklar tabakları ile birlikte üretilmiştir. Bunlar da tek renk sırlarla sırlanmıştır. Bardak kullanılan çanta görünümü tabakta da kullanılmıştır (Görsel 33). Çanta formulu bozuk para cüzdanlarında iki ayrı form görülmüştür. Bunlardan ilki dikdörtgen formulu örnektir (Görsel 34). İkinci örnek ise üçgene benzeyen bir formda yapılmıştır (Görsel 35). Her iki örnekte gövde porselen malzemeden yapılmış, kenar kısımları madeni bir malzeme ile çevrelenerek çanta formuna dönüştürülmüştür. Çanta formulu çaydanlık örnekleri on dört farklı biçimde üretilmiştir. Bu örnekler Meryl Ruth ve Meghan Bernard sanatçılarından alınmış eserlerdir. Bahsi geçen her iki sanatçıda günümüzde kullanılan çanta tiplerini seramik forma dönüştürmüştür (Görsel 36-37). Çanta formulu kâğıt para kutusu olarak isimlendirilen bu grupta tek bir formda yapılmış çanta formları bulunmaktadır (Görsel 38). Bu tip çantalar farklı renklerde sırlarla sırlanmıştır. Çanta formulu kavanozlar dört farklı form tespit edilmiştir. Bu formların hepsinde kapak bulunmaktadır. Kapak gövde ile bir bütünlük oluşturmaktadır (Görsel 39). Kavanoz örnekleri çanta formulu çaydanlıklarda olduğu gibi günümüzde kullanılan çanta tiplerinden oluşmuştur. Çanta formulu kumbaralarda iki farklı form görülmektedir. Bunlardan ilki yine kavanoz ve çaydanlık formlarında kullanılan günümüz çanta örneklerindedir. Bu tip bir tane örneğe rastlanmıştır (Görsel 40). İkinci kumbara örneği iki tanedir ve alt kısmında tıpa yer almaktadır (Görsel 41). Çanta formulu lavabo örneği tek tiptir. Bavul görünümünde üretilmiş olan bu eser açıldığında lavaboya dönüşmektedir. Yükseklik için ahşap ayaklar kullanılmıştır (Görsel 42). Çanta formulu saksılar hem iç hem de dış mekânlarda kullanılabilecek nitelikte küçük

ya da büyük olarak Miloslav Tuhy ve Agueda Zabisky tarafından yapılmıştır (Görsel 43-44). Çanta formu vazolar şekiz farklı tipte görülmüştür (Görsel 45-46-47-48-49). Belirlenen çanta formu seramikler arasında en çok çalışma yapılan vazo formudur. Vazoyu çaydanlık formu takip etmektedir. Günümüzde çok sık rastlanan bu iki formun çanta formu kullanılarak çalışılması olağandır.

İşlevsel Çanta Formları ve İşlevsel Olmayan Çanta Formları olarak iki ana başlık altında toplanan seramik çantalar değerlendirilmiştir. İşlevsel olmayan çanta formlarında göze çarpan en önemli özellik günümüz sanat anlayışıyla paralel olan bir düşünceyi ya da anlatılmak istenen bir olayı vurgulayabilmek adına bu formun kullanıldığı görülmüştür.

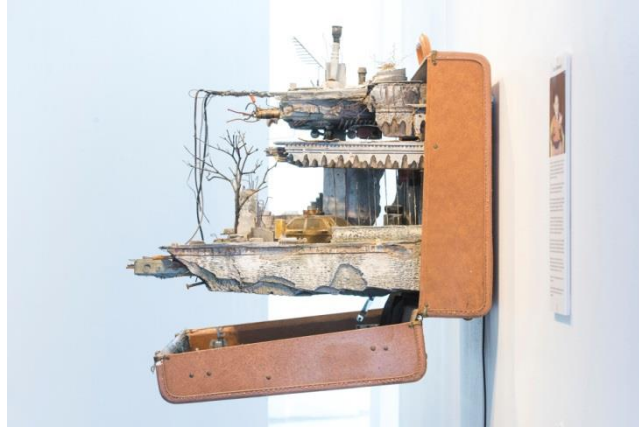
Tez kapsamında araştırılan çantanın tarihinden, çanta çeşitlerine, seramik sanatında çalışma yapan sanatçıların eserlerine kadar tüm araştırmalar değerlendirilmiş, uygulama aşamasında bunlardan yararlanılmıştır. Yukarıda belirtilen özellikler doğrultusunda işlevsel ve işlevsel olmayan çanta formları uygulama kısmında da kullanılmıştır. Bu kapsamda sekiz adet işlevsel, iki adet işlevsel olmayan toplamda on adet seramik çanta formu eser oluşturulmuştur. Oluşturulan eserlerin üç tanesi ikili grup şeklinde, kalan yedi eser işe tek olarak yapılmıştır. Tasarım sürecinde anlatılmak istenen ya da vurgulanmak istenen düşünce doğrultusunda formun tek ya da ikili olarak yapılması gerektiği belirlenmiş, bu doğrultuda seramik çalışmaları uygulanmıştır. Yapılan çalışmaların önce siyah beyaz eskizleri daha sonra renkli eskizleri kâğıt üzerinde oluşturulmuştur. Bu kısımda her bir detay düşünülmüş daha sonra seramik uygulama aşamasına geçilmiştir. Uygulama aşamasında şamotlu çamur kullanılmış, plaka ve sucuk teknikler yardımıyla eserler oluşturulmuştur. On eserin her biri bisküvi ve sır pişirimi olmak üzere iki pişirimde yapılmıştır.

Araştırma esnasında günümüz sanatında seramik çanta formları dışında farklı malzemelerden yapılmış yeni tasarımların olduğu tespit edilmiştir. Bu tasarımlar arasında valiz formundan yararlanıldığı görülmüştür. İşlevsel çanta formları grubuna dâhil edilebilecek valiz formu örnekleri devam eden sayfada görselleri ile birlikte verilmiştir.

Valiz formunu kullanarak eserler üreten Suriyeli sanatçı ve mimar Mohamad Hafez.⁴² Ortadoğu'da oluşan iç savaşı konu alarak yaptığı çalışmalarında atık malzeme ile birlikte eski valizleri kullanarak sanat eserine dönüştürmüştür (Görsel 96-97).

Görsel 96. Karışık Teknik, Alçı, Boya, Antik Tip Valiz, Atık Malzeme

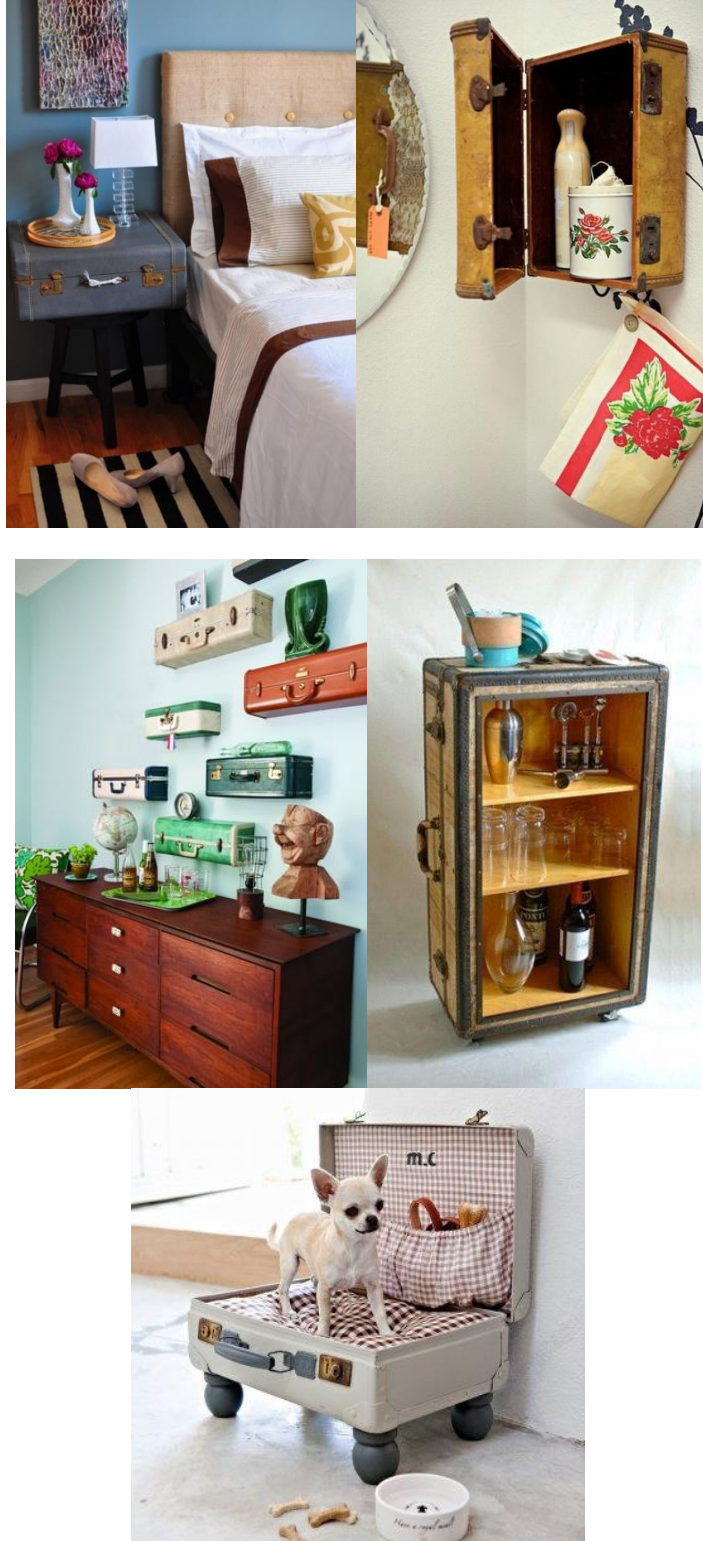

Görsel 97. Karışık Teknik, Alçı, Boya, Antik Tip Valiz, Atık Malzeme.

Günümüzde valiz formundan yararlanılarak yapılmış çanta formları evlerde veya işyerlerinde dolap, masa, duvara monte edilmiş raf, evcil hayvanlar için yatak, koltuk, komodin, makyaj dolabı, radyo gibi çok farklı amaçlar için yeni görünümlerine büründürülmüştür. Valizin bu yeni görünümü yeni tasarımı kolay

⁴² <https://sanatokur.com/mohamad-hafezin-mimari-minyaturlerine-yansiyen-suriye-savasi/> Erişim tarihi: 16.01.2021

taşınabilen valizlerin varlığı sebebiyle asıl işlevinden uzaklaşarak farklı bir amaçla için yeniden oluşturulmuştur (Görsel 98-99).

Görsel 98. Valiz Formunu Kullanarak Yapılan Farklı Tasarımlar

Görsel 99. Duvar Rafi Olarak Kullanılan Valizler

5.2. Sonuç

Çanta formu geçmişten günümüze irdelendiğinde, ilk insan için öncelikle işlevselliğin önem taşıması sebebiyle doğada var olan malzemelerden yola çıkılarak oluşturulan doğa taklidi ürünler kullanılmıştır. İlk insan barınma, açlık gibi ihtiyaçları çok zor imkânlarla karşıladığı için henüz hayal gücünü tam olarak gelişmemiş doğa nesnelere ve güçleri onlara ilham olmuştur. Bu anlamda ilk nesnelere, doğal biçim ve formlardan yola çıkılarak yapılmıştır. Bu doğrultuda ilk insanların henüz soyutlamaya gitmeden var olan biçimleri taklit ettikleri son derece doğaldır. Bu kavramı daha sonraki insanlık tarihi boyunca en çok karşılaşılan ve birçok sanat eserinin özünü oluşturan bir olgu olmuştur. Çünkü nesne, form ve biçim yaratılmış olandır ve ilk olarak doğanın temel form ve biçimlerine sıkıca bağlanmışlardır. Günümüzde birçok sanat eserinde bu kavram hala geçerliliğini korumaktadır.

Sonuç olarak sanatçılar seramik malzeme ile çanta formunu kullanarak farklı tasarımlar yaptıkları görülmüştür. Burada yer alan sanatçıların her biri kendi kişisel bakış açıları doğrultusunda çanta formuna yeni anlamlar yüklemişlerdir. Sanatçı çanta formunu kullanılarak içsel dünyasındaki hislerini seramik malzeme yardımıyla izleyiciye aktarmış, aynı zamanda onun sadece taşıma amacı için yapılmadığını da görsel olarak belirtmiştir. Çanta formundan yola çıkarak, çaydanlık, vazo, saksı gibi işlevsel seramik eserlere dönüştürüldüğü gibi işlevsel olmayan seramikler için de yeni eserler oluşturulmuştur. Çanta formunun seramik malzemeyle birlikte dönüşüm aşamaları, sadece sanatçı ile sınırlı değil aynı zamanda malzemenin imkânları ve yaşanan ortamın beklentileri olarak sıralanabilmektedir. Geçmiş zamanlardan günümüze kadar farklı malzeme, boyut gibi değişikliklere uğrayan çanta formları yıllar geçtikçe beklentilerin değişimi, yeni tasarımların oluşturulması gibi sebeplerle nostaljik nesnelere dönüşmüştür. Çanta geçmişin ya da günümüzün birer tanığı olarak sanatçının duygu ve düşünceleriyle birlikte harmanlanarak gelecek nesillere aktararak varlığını koruyacaktır.

6. KAYNAKÇA

- ALP, K.Ö.** (2009). **Orta Asya'dan Anadolu'ya Kültürel Sembollere Giriş**, Ankara Eflatun Yayınları.
- ASLAN, P. Ş** (2010). **Çağdaş Sanatta Nesne Ve Kişisel Uygulamalar**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Eseri Çalışması Raporu, Ankara.
- AYDIN, Ö.** (2011). "Gazipaşa (Zili-Cicim-Sumak) Heybe, Torba Ve Çuval Dokumaları", **Arış Dergisi**, Sayı:6, s.20-27.
- AYGÜN, S. ZÜMRÜT, Y.**(2020) "Çağdaş Seramik Sanatında İşlev", **International Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences**, cilt: 6, sayı 24, s. 359-368.
- CLARK, J.** (2012). **Handbags: The Making Of A Museum**, Conti Tipocolor, İtalya.
- CRITCHELL, S.** (2000). **History of Handbags**. Oxford: Oxford University Press.
- ÇETİNER, M.** (2020). "Sürdürülebilir Moda Tasarımı Yaklaşımında Çanta Tasarım Önerileri", Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi, Isparta.
- ÇELİKER, D.** (2011). "Geçmişten Günümüze Türklerde Keçecilik ve Keçe Yapımında Yeni Teknikler" **Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergi**, ART-E, Kasım 2011, s. 1-22
- ÇOBANLI, Z, KANIŞKAN E.**(2011) 'Giyim Kuşam Kültürünün Çağdaş Türk Seramik Sanatındaki Yorumları', **5. Uluslararası Eskişehir Pişmiş toprak Sempozyumu**, Tam Metin Bildiri, s. 113-125, Tepebaşı Belediyesi yayını., Eskişehir.
- ÇORUM, F.** (2019). **Konya İl Merkezindeki Deri Çantaların İncelenmesi**, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- DENİZ, B.** (1998). **Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları(Kilim, Cicim, Zili)**, A.Y.K. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- DİYARBEKİRLİ, N.**(1972). **Hun Sanatı**, Kültür Yayınları, Birinci Basım, Milli Eğitim Basımevi, Devlet Kitapları, İstanbul.

DOĞAN, F.v(2019). Hiperrealizmin Seramik Sanatına Yansımaları, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, : Seramik ve Cam Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

EİJK, F. V. (2004). Bags, Pepin Press, Amsterdam.

ER, C. A. (2015). “Seramik Çaydanlık Formunun Kişisel Çalışmalar Üzerinden Değerlendirilmesi”, **Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi**, Kış, Sayı:13, s.51-57.

ER, C. A.-ÇİZER S. (2013). “Seramik Sanatında İşlevsel Simge Biçim Kavramı”, **Akdeniz Sanat Dergisi**, cilt 6, sayı 12, s. 74-84.

ER, C. A. (2011). “Seramikte İşlevsel Simge Biçimlerin Araştırılması ve Plastik Biçim Olarak Çömlükçi Çarkında Üretilmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı Sanatta Yeterlik Tezi, İzmir.

ERMAN, D.O. (2012). “Türk Seramik Sanatının Gelişimi: Toprağın Ateşle Dansı” **Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi**, Yıl IV, Sayı 1, Ocak 2012 “Kültürümüzde Toprak”, s. 18-33.

FOSTER, V. (1982). Bags and Purses. London: UK: Batsford.

GÖLER, M. Emin(2016). Anadolu'nun İlk Tapınağı: Göbekli Tepe, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

GÖKDUMAN, Ş.G. (2020). “Marilyn Levine ve Hiperrealist Heykelleri”, Cilt.3, Sayı:1, S.11-18, **Rating Academy Journal Of Arts**. Araştırma Makalesi

GÜNEŞ, S. (2012). “Türk Çay Kültürü ve Ürünleri”, Milli Folklor, Yıl: 24, Sayı: 93, s.234-251.

HASSAN, M. M. Z. (2020). “Vitrifiye Ürünleri Yüzeylerinde Sanatsal Çalışmalar”, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi, Ankara.

HOPPER, R. (1986).Functional Pottery, Form AndAesthetic İn Pots Of Purpose, Chilton Book Company Radnor, Pennsylvania.

JOHNSON, A. (2002). Handbags, 1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork.

KARADENİZ, Z.-ÖNDER, A.M. (2021). “Çanta Formu Ve Çanta Formunu Kullanan Seramik Sanatçıları”, **Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art**, Cilt:6, sayı:13, s. 119-137.

- KARAMAN, G.** (2015). “**Cumhuriyet Dönemi Türk Seramik Sanatçıları ve Eserlerinden Örnekler**” Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü El Sanatları Anabilim Dalı Dekoratif Ürünler ve Çiçek Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- KURT, T.** (2020). “**Dünyada Çay Kültürü ve Seramik Çay Kapları**”, Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- LAÇINKAYA, A** (2019). “**Kadın Çanta Tasarımı Ürünlerin Gösterge Bilimsel İncelenmesi**”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- M. E. B.** (2007). “**Bozuk Para Cüzdanı**”, Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi, Ankara.
- MEGEP,** (2007). “**Çanta**”, Giyim Üretim Teknolojisi, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.
- MEGEP,** (2008). ‘**Çanta Tasarımı**’ , Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara
- NYAMACHE, T- NYAMBURA H. R.** (2012) ‘Handbags Culture: An Evolution’, EXCEL International Journal of Multidisciplinary Management Studies, Vol.2 Issue 4 Kenya, Nakuru.
- OKUMUŞ, H.**(2013). “Geçmişte Ve Günümüzde Seramiğin Kullanım Alanları”, 9 22 Eylül, **7. Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu**, Eskişehir.
- ÖKSE, A. T.** (1999). **Ön Asya Arkeolojisi Seramik Terimleri**, İstanbul.
- ÖNDER, A.M.** (2017). “**Klasik Osmanlı Dönemi Kapalı Formlu Seramikler**”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Doktora tezi, Konya.
- ÖZKAN, Ş.Ç.** (2017). “Çağdaş Sanatta Bir Üretim Yöntemi Olarak Seramik Malzemenin Tahribatının Araçsallaştırılması” **İdil Sanat Dergisi**, 2017, Cilt 6, Sayı 34, S.1819-1834.
- ROSEANN, E.** (1999). **Handbags**, New York: Schiffer Publishers
- SARNIÇ, K.Ö.**(2016) “Seramik Malzemenin Taklit Aracı Olarak Kullanım Olanakları”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Sayı:45, S.415-423 Akdeniz Üniversitesi

SIZLI, M. (2021). “**Farklı Modüler Yapıda Seramik Aydınlatma Elemanları Tasarımı,**” Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Ve Tasarım Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.

SÖZEN. M. TANYELİ. U. (2012), **Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü**,12.Basım Remzi Kitabevi, İstanbul.

STEELE, V.-Borrelli, L. (1999). **Handbags: A Lexicon of Style**, Rizzoli International Publications, Inc, New York.

TİZGÖL, K. (2008). “**Sanatta Minimalizm Ve Günümüz Seramik Sanatına Yansımaları**”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi, İzmir.

T.D.K. (1988). “Çaydanlık”, Türkçe Sözlük, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.

ULUDAĞ, K.(1998). “**Seramik Sanatının Kimlik Sorunu**”, Türkiye’de Sanat Dergisi, Mart / Nisan, Sayı: 33, İstanbul, S. 36-38.

WILCOX, C. (1999). . **Bags**, London: V& A Publication

YARDIMCI, İ.-ALKAN, M. (2021). “**Seramik Çaydanlıklar ve Türklerde Çay Kültürü**”, International Journal of SocialSciences Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, IJSS, 2021, Volume 5, Issue 23, s. 51-68

YILDIZ, Nuray.(1993). **Eski Çağda Deri Kullanımı ve Teknolojisi**, Marmara Üniversitesi Yayın no:540,Fen Edebiyat Fakültesi Yayın No:31, İstanbul.

YORULMAZ, S. (2018). “**Türkiye’de Saraciye Sektöründeki Deri Çantaların Tasarım Ve Üretim Süreçlerinin Endüstriyel Tasarım Perspektifinden İncelenmesi**”, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Endüstriyel Tasarım Ve İnovasyon Yönetimi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

6.1. İnternet Kaynakça

<https://www.etimolojiturkce.com/kelime/çanta> Erişim Tarihi: 9.04.2020

<https://tekstilbilgi.net/canta-hakkinda-bilgiler.html> Erişim Tarihi: 17.04.2020

<https://www.insider.com/how-handbags-have-changed-2019-1#handbags-have-been-depicted-since-ancient-times-1> Erişim Tarihi:19.12.2019

<https://www.nationalgeographic.com/animals/article/120627-worlds-oldest-purse-dog-teeth-science-handbag-friederich> Erişim Tarihi: 30.05.2021

- <https://www.penn.museum/sites/expedition/otzi-the-iceman> Erişim Tarihi: 21.02.2021
- <http://krisnaleather.weebly.com/trend-bisnis-produk-kulit.html> Erişim Tarihi: 20.04.2020
- <https://nation.com.pk/06-Apr-2018/history-of-bags-and-purses> Erişim tarihi: 11.03.2020
- <http://krisnaleather.weebly.com/trend-bisnis-produk-kulit.html> Erişim Tarihi: 17.03.2020
- <https://tekstilbilgi.net/canta-hakkinda-bilgiler.html> Erişim Tarihi: 09.03.2020
- <https://cantaninicadi.wordpress.com/2014/12/09/cantanin-gecmisten-bugune> Erişim tarihi: 30.03.2020.
- <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 5.01.2022
- <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/avize> Erişim tarihi: 16.01.2022
- <https://www.aidaantik.com/Art-Porcelain-imzali-porselen-canta-kutu-Y-5cm,PR-1030.html> Erişim tarihi: 14.06.2020
- http://www.merylruth.com/index_files/serengetisatchel.html. Erişim tarihi: 16.01.2020
- <https://www.meghanbernardpottery.com/#/teabags/> Erişim tarihi: 9.12.2021
- <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/d189b219-fe71-40bf-9754-6a5f7d0a65eb/KagitParaTarihce.pdf?MOD=AJPERES> Erişim tarihi: 16.01.2022
- <http://www.lugatim.com/s/kavanoz> Erişim tarihi: 15.01.2022
- <https://www.busyboo.com/2010/10/27/cookie-jars-handbag/> Erişim tarihi: 23.12.2021
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kumbara> Erişim tarihi: 15.01.2022
- <https://www.markabul.com/mudo-concept-canta-formlu-kumbara-p1893/> Erişim tarihi: 11.05.2020
- <https://kelimeler.gen.tr/lavabo-nedir-ne-demek-210094> Erişim tarihi: 14.01.2022
- https://www.archiproducts.com/en/products/olympia-ceramica/sectional-vanity-unit-with-integrated-washbasin-my-bag-vanity-unit_154027 Erişim tarihi: 08.12.2021
- <https://turkcenedemek.com/kelime/saks%C4%B1/> Erişim tarihi: 16.01.2022
- <https://www.mtkeramika.cz/?fbclid=IwAR2bDdE4IZwzNR5IUZMGf7McYZnV8v-Qd9Fhf0eB2EPjTap06NsV1bu4Vio> Erişim tarihi: 14.09.2020
- <https://www.ateliedavila.com.br/sobre> Erişim tarihi: 29.03.2020

<https://www.ateliedavila.com.br/bolsas-de-ceramica> Erişim tarihi:29.03.2020
<https://www.artfulhome.com/artist/Susan-Wills/7627>Erişim tarihi:16.01.2020
<https://www.marthagrover.com/about> Erişim tarihi:11.12.2021
<https://www.prices4antiques.com/Porcelain-French-Vase-Handbag-Form-Floral-Rope-Handles-14-inch-E8990629.html> Erişim tarihi: 16.06.2020
<https://janethalliganceramics.wordpress.com/gallery/>Erişim tarihi:30.11.2021
<https://avesis.hacettepe.edu.tr/candan.dizdarterwiel> Erişim tarihi:24.04.2020
<https://www.artfulhome.com/artist/Gail-Markiewicz/8839> e.t: 3.12.2021
<https://www.galerisoyut.com.tr/kemal-tizgol-2012/#basin-bulteni-tab> Erişim tarihi: 23.07.2020
<https://sabbiagallery.com/artists/julie-bartholomew/> Erişim tarihi: 27.10.2021
<http://www.avikatz.net/rachel/main/rachel.htm> Erişim tarihi:11.12.2021.
<https://www.malialandis.com/about> Erişim tarihi:19.12.2021

6.2. Görsel Kaynaklar

Görsel 1.https://www.tripadvisor.com.tr/Attraction_Review-g188590-d665406-Reviews-Tassenmuseum_Amsterdam-Amsterdam_North_Holland_Province.html Erişim tarihi 18.11.2021,

<https://wwd.com/fashion-news/fashion-features/londons-victoria-albert-museum-reopens-with-bags-inside-out-1234669330/> Erişim tarihi:

4.01.2022,<http://simonehandbagmuseum.co.kr/visiting.php>,Erişim tarihi:04.01.2022.

Görsel 2.<https://tekstilbilgi.net/canta-hakkinda-bilgiler.html> erişim tarihi09.03,2020

Görsel 3.<http://www.primitiveways.com/Iceman.html> Erişim Tarihi: 16.09.2021

Görsel 4.Çetiner, M. (2020). “Sürdürülebilir Moda Tasarımı Yaklaşımında Çanta Tasarım Önerileri”, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlilik Tezi, Isparta, s.61.

Görsel 5. <https://indigodergisi.com/2017/05/gobeklitepe-sirri/> Erişim Tarihi 01.01.2022

Çetiner, M (2020). “Sürdürülebilir Moda Tasarımı Yaklaşımında Çanta Tasarım Önerileri”, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlilik Tezi, Isparta, s.62.

Görsel 6. Johnson, A. (2002) *Handbags*, 1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork, s:xix.

- Görsel 7:** Clark, J. (2012). *Handbags: The Making Of A Museum*, ContiTipocolor, İtalya, s. 14.
- Görsel 8:** Clark, J. (2012). *Handbags: The Making Of A Museum*, ContiTipocolor, İtalya, s. 19.
- Görsel 9:** Clark, J. (2012). *Handbags: The Making Of A Museum*, ContiTipocolor, İtalya, s.39-41-47.
- Görsel 10:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam, s. 128.
- Görsel 11:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam s.129.
- Görsel 12:** Deniz, B. (1987). “*Kozak Bergama Yöresi Halıları*”. *Arış Dergisi*, Sayı: 2, s.29.
- Görsel 13:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam, s. 345.
- Görsel 14:** Johnson, A. (2002). *Handbags*, 1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork, s. 313.
- Görsel 15:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, Pepin Press, Amsterdam, s. 14.
- Görsel 16:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam, s. 223.
- Görsel 17:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam, s. 245.
- Görsel 18:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam, s. 335.
- Görsel 19:** Clark, J. (2012). *Handbags: The Making Of A Museum*, ContiTipocolor, İtalya, s. 86.
- Görsel 20:** Johnson, A. (2002). *Handbags*, 1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork, s.205.
- Görsel 21:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam, s. 242.
- Görsel 22:** Johnson, A. (2002). *Handbags*, 1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork, s. 398.
- Görsel 23:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, Pepin Press, Amsterdam, s. 329.
- Görsel 24:** Clark, Judith (2012). *Handbags: The Making Of A Museum*, Conti Tipocolor, İtalya, s. 190
- Görsel 25:** Eijk, F. V. (2004). *Bags*, PepinPress, Amsterdam, s.125
- Görsel 26:** Clark, J. (2012). *Handbags: The Making Of A Museum*, ContiTipocolor, İtalya, .s. 195
- Görsel 27:** Clark, J. (2012). *Handbags: The Making Of A Museum*, ContiTipocolor, İtalya, .s. 251

Görsel 28 Johnson, A. (2002).*Handbags*1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork, s.24.

Görsel 29: Johnson, A. (2002).*Handbags*1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork, s.408.

Görsel 30: Johnson, A. (2002).*Handbags*1. Baskı, Workman Publishing Company, Newyork, s.404.

Görsel 31:<https://www.arteforeverybody.com/levine>Erişim tarihi:05.06.2020

Görsel 32:<https://janethalliganceramics.wordpress.com/gallery/>Erişim tarihi: 30.11.2021

Görsel 33:

https://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=3124 Erişim tarihi:16.01.2020

Görsel 34:<https://aku.edu.tr/akusergi/k/galeri/> Erişim tarihi: 30.11.2021.

Görsel 35: <https://tr.pinterest.com/pin/470344754812271929/> Erişim tarihi:16.01.2020

Görsel 36: <https://tr.pinterest.com/pin/362328732501386245/> Erişim tarihi:16.01.2020

Görsel 37: https://www.galerisoyut.com.tr/ngg_tag/perihan-san-aslan/ Erişim tarihi 01.12.2021

Görsel 38:<https://perihansan.blogspot.com/2013/10/kayip-bavul-serisi.html?m=1> Erişim tarihi: 01.12.2021

Görsel 39:<https://gailmarkiewicz.bigcartel.com/product/round-flat-pocketbook>Erişim tarih:3.12.2021

Görsel 40: <https://www.artfulhome.com/product/Ceramic-Sculpture/Tall-Ceramic-Pocketbook/152773> Erişim tarih:16.01.2020

Görsel 41::<https://www.galerisoyut.com.tr/kemal-tizgol-2012/#basin-bulteni-tab> Erişim tarihi: 23.07.2020

Görsel 42: Bildiriler, 5. Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu.16 Eylül-2 Ekim 2011,Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Yayını, s. 122, Eskişehir, Türkiye<http://pismistoprak.tepebasi.bel.tr/bildiriler/bildiri6.pdf> Erişim tarihi: 23.05.2021

- Görsel 43:** <https://sabbiagallery.com/artists/julie-bartholomew/>Erişim tarihi: 06.12.2021
- Görsel 44:** <https://www.aic-iac.org/member/julie-bartholomew/> Erişim tarihi: 06.12.2021
- Görsel 45:** <http://www.avikatz.net/rachel/bags/index.htm>Erişim tarihi:11.12.2021
- Görsel 46:**<https://www.malialandis.com/copy-of-boxes>Erişim tarihi: 19.12.2021
- Görsel 47:**https://www.archiproducts.com/en/news/my-bag-the-new-wash-basin-system-by-olympia-ceramica_41374 Erişim tarihi:14.06.2020
- Görsel 48:** https://merylruth.com/index_files/worksgalleries-archive.htmlErişim tarihi: 16.01.2020
- Görsel 49:** <https://www.meghanbernardpottery.com/#/teabags/> Erişim tarihi: 09.12.2021
- Görsel 50.** <https://www.aguedazabisky.com.br/sobre> Erişim tarihi: 24.10.2021
- Görsel 51:** <https://www.artfulhome.com/artist/Susan-Wills/7627> Erişim tarihi: 08.12.2021
- Görsel 52.** <https://www.marthagrover.com/#/vases-baskets/> Erişim tarihi:11.12.2021
- Görsel 53.**<https://www.prices4antiques.com/Porcelain-French-Vase-Handbag-Form-Floral-Rope-Handles-14-inch-E8990629.html> Erişim tarihi: 16.06.2020
- Görsel 54.** <https://rariluxuries.com/products/nordic-morandi-ceramic-handbag-vases-planters> Erişim tarihi: 04.01.2022
- Görsel 55.**<https://www.aidaantik.com/Art-Porcelain-imzali-porselen-canta-kutu-Y-5cm,PR-1030.html> Erişim tarihi:11.05.2020
- Görsel 56.**<https://www.aidaantik.com/Art-Porcelain-imzali-porselen-canta-kutu-Y4cm,PR-1067.html> Erişim tarihi:11.05.2020
- Görsel 57.** <https://www.busyboo.com/2010/10/27/cookie-jars-handbag/> Erişim tarihi: 23.12.2021
- Görsel 58.**<https://www.markabul.com/mudo-concept-canta-formlu-kumbara-p1893/> Erişim tarihi:11.05.2020
- Görsel 59.** https://www.etsy.com/listing/952861319/purse-piggy-bankhandmade-ceramicpurse?click_key=cd1ceab3bdcb0a232a9880f9c26668d892176b19%3A952861319&click_sum=e5f41894&ga_order=most_relevant&ga_search_type=all&ga_vie

[w_type=gallery&ga_search_query=purse+cookie+jar&ref=sr_gallery-1-](#)

[29&frs=1&col=1](#) Erişim tarihi: 04.01.2022

Görsel 60. <https://www.alibaba.com/product-detail/UCHOME-wholesale-fashion-Nordic-Personalized>

[coffee_1600113457032.html?spm=a2700.7724857.normal_offer.d_title.12ae46adJHcgBy](#) Erişim tarihi:24.12.2021

Görsel 61. <https://www.alibaba.com/product-detail/12oz-Hot-Sale-Creative-Handbag->

[Coffee_1600320141949.html?spm=a2700.7724857.normal_offer.d_title.12ae46adGw0tBa](#) Erişim tarihi: 24.12.2021

Görsel 62. SIZLI, M. (2021). “*Farklı Modüler Yapıda Seramik Aydınlatma Elemanları Tasarımı*”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Ve Tasarım Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana, s. 28.

Görsel 63. <https://www.mtkeramika.cz/vyroby/kabelky> Erişim tarihi:14.09.2020

Görsel 64. <https://www.ateliedavila.com.br/floreiras> Erişim tarihi:29.03.2020

Görsel 65. <https://elviras-tonstuebchen.de/produkt-kategorie/geschenkideen/> Erişim tarihi:17.12.2021

Görsel 66-95. Zarife Karadeniz Fotoğraf Arşivinden

Görsel 96-97. <http://www.mohamadhafez.com/UNPACKED-Refugee-Buggage>

Erişim tarihi: 16.01.2021

Görsel 98. <https://hepdekor.tumblr.com/post/79551425790/1-eski-bavul-10-yeni-dekorasyon-fikri> Erişim tarihi:17.01.2022

Görsel 99. <https://www.gizushka.com/vintage-valizler-dekorasyon/> Erişim tarihi: 7.01.2022